Қувонч ўткинчи, Мустақиллик абадий!

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1999 йил 17 август сешанба

Сотувда эркин нархда

№ 161 (2199)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом КАРИМОВга

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич!

Биз, турли миллат ва дин вакиллари Фарғона вилоятида мустақил юртимизнинг тинч, эркин фуқаролари сифатида Ватанимиз мустақиллигининг саккиз йиллигини катта кўтаринкилик, фахр ва қувонч билан кутиб олиш руҳида яшаб, меҳнат қилаяпмиз. Ўтган саккиз йил жонажон Ўзбекистонимиз тарихида, халқимиз ҳаётида мисли кўрилмаган даражадаги буюк воқеаларга, моҳиятан асрларга татигулик даври-давронларга тенг бўлганлигини мамнуният билан таъкидлаймиз. Иқтисодий, ижтимоий ва барча жабҳалардаги ижобий ўзгаришлар мустақиллигимиз салоҳиятини оширибгина қолмай, мамлакатнинг дунёдаги обрў-эътиборини янги поғоналарга олиб чиқди. Айниқса, ғаллакорларимизнинг улкан муваффақияти, нефть мустақиллигига тўлиқ эришганлигимиз, пахтакорларнинг юксак хирмон учун тинимсиз кураш олиб бораётганликларини кўриб, бу юртнинг келажаги порлоқ эканлигига тўлиқ ишонч ҳосил қиляпмиз. Бу оламшумул ютуқларнинг барчаси Сизнинг бевосита раҳбарлигингиз ва раҳнамолигингиз туфайли амалга оширилаётганлигини турли динларга мансуб диндорлар ҳам алоҳида фахр ва ғурур билан қайта-қайта такрорлашмоқда.

Халқимиз бугунги кунда ҳурлик, озодлик нашидасини ҳар доимгидан яхшироқ ҳис қилмоқда. Биз, турли динга мансуб диндорларга ибодат ва маросимларни бемалол, эмин-эркин бажаришимиз учун барча шароитларнинг яратиб берилганлигини қутлуғ байрам арафасида алоҳида таъкидлаб ўтиш ўринли, деб ҳисоблаймиз.

Яратиб берилаётган имкониятлардан тўлиқ фойдаланиб, кундалик намозларда, ибодатларда ва бошқа диний маросимларда Сизнинг номингизга дуои хайрлар қиляпмиз. Сизга чин қалбдан узоқ умр, сиҳат-саломатлик, куч-қувват тилаймиз.

У. ТУРДИЕВ — Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг Фарғона вилоятидаги вакили,

Ч.К. КИМ — Фарғона шаҳар инжилчи-христианлар “Надежда” ибодатхонаси пастори,

М.В. УХАНОВ — Фарғона шаҳар “Еттинчи кун адвентистлари” христиан черкови пастори ва бошқалар.

ХАРИДОР ЭЪТИБОРИ — УНУМЛИ МЕҲНАТ ГАРОВИ

«Боғоттўқув» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти ишчи-хизматчилари ана шу шиор остида ишламоқдалар. Чунки маҳсулот ишлаб чиқарсанг-у, унга харидор топилмаса, бундан не наф? Бу ерда асосан дока, бўз, хоремийка каби матолар ишлаб чиқарилади. Улар сифати жиҳатидан нозик таъб харидорларга маъқул тушмоқда. Шу боис бугунги кунда корхона маҳсулотлари республикамизнинг барча вилоятларига жўнатилаяпти. Айни шу ҳол корхонада меҳнат қилаётган 450 нафар ишчи-хизматчиларни янги зафарларни қўлга киритишга даъват этмоқда.

СУРАТЛАРДА: тўқувчилар Соражон Бекжонова ва Муҳаббат Боқиева; Роза Султонова ҳамкасбларига ҳамиша ўрнак бўлаётир.

Рўзмат ЖУМАНИЁЗОВ (ЎзА) олган суратлар.

КОМИССИЯ ЙИҒИЛИШИ

Кеча Олий Мажлисда Инсон эркинликлари ва конституциявий ҳуқуқларига риоя этилиши бўйича комиссиянинг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда Олий Мажлиснинг XV сессияси кун тартибига киритилган масалалар ҳамда Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқларига бўйича вакили (Омбудсман)нинг беш йиллик фаолияти юзасидан ҳисоботи муҳокама этилди. Ушбу масала юзасидан Олий Мажлиснинг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (Омбудсман) Сайёра Рашидова маъруза қилди.

Таъкидландики, Ўзбекистон мустақил деб эълон қилинган кундан эътиборан, халқаро ҳуқуқ меъёрларига мувофиқ равишда мамлакат фуқароларининг асосий ҳуқуқ ва эркинликлари ҳимоя қилинишини таъминлайдиган ташкилий тузилмалар ва қонун асосларининг шаклланиш жараёни давом этмоқда.

Ўтган давр мобайнида халқаро тараққиётнинг асосий тамойилларидан келиб чиқиб, инсон ҳуқуқлари ва эркинликлари соҳасида ташкилий-ҳуқуқий механизм ишлаб чиқилди. Айни пайтда бу борада муайян ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Муҳими, устувор йўналишлар белгилаб олиниб, Ўзбекистон инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича халқаро меъёрларни қўллаб-қувватлаш тарафдори эканлигини очиқ-ойдин баён қилди.

Инсон эркинликлари ва конституциявий ҳуқуқларига риоя этилиши бўйича комиссия беш йил давомида Олий Мажлис қўмиталари, Олий Мажлис ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда иш олиб борди. Шунингдек, Инсон ҳуқуқлари бўйича вакил халқаро конвенцияларни таҳлил этиш ва ўрганиш, миллий қонун ҳужжатларини инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш соҳасидаги халқаро стандартларга мувофиқлаштириш борасида самарали ишларни бажарди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси ўринбосари Б. Бугров сўзга чиқди.

Мажлис ишида Президент девони қонунчилик ва суд ҳокимияти органлари билан алоқалар бўйича экспертлар гуруҳи раҳбари Й. Назаров иштирок этди.

А. МАДАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Олий Мажлис сессияси олдидан

ҚОНУНЛАР ИСТИҚБОЛГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари Акмалжон ҚОСИМОВ билан суҳбат

— Ҳурматли Акмалжон Қосимович, маълумки, биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ўз фаолиятини якунлаш арафасида турибди. Суҳбатимиз аввалида Парламентимизнинг беш йиллик фаолияти хусусида ўз фикрингизни билдирсангиз.

— Тўғри эслатдингиз. Мана, беш йил ҳам ҳа дегунча ўтиб кетди. Аммо бу муддат ичида ижобий ўзгаришлар гувоҳи бўлдик. Хабарингиз бор, Олий Мажлиснинг XIV сессиясида сўзланган тарихий маърузада «Қисқа вақт мобайнида Ўзбекистоннинг мустақил ривожлантириш борасида биз нималарга эришдик?» деган саволга жавоб қайтарилиб, **«Эркин бозор иқтисодиёти тамойилларига асосланган демократик давлатнинг конституцион, ҳуқуқий ва амалий асосларини яратишга муваффақ бўлдик»**, дея алоҳида таъкидланганди. Бу демократик ташкилотларни шакллантириш, янги қонунлар, демократик тушунчалар, эркин иқтисодий тизим нормаларини ишлаб чиқиш ва кундалик ҳаётга татбиқ қилиш ишига сафарбар этилган Парламентимизнинг ҳам фаолиятига берилган муносиб баҳодир.

Ҳақиқатан ҳам, мамлакатимизда мустақиллик йиллари мобайнида ҳаётимизнинг барча жабҳаларида ислоҳотлар изчиллик билан амалга ошириб келинмоқда. Мўъжизага қиёс ўзгаришлар бўлмоқда. Энг муҳими, уларнинг аниқ ва самарали натижаларини халқимиз ўз кундалик ҳаётида кўриб турибди. Ўзгариш, янгиланиш, эркин, адолатли жамият қуриш, демократик тамойилларга риоя этиш ҳаёт тарзимизга айланмоқда.

Амалга оширилаётган ана шу кенг кўламли ва кенг миқёсли ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, адолатли демократик жамият қуриш, халқимиз турмуш даражасини юксалтириш жараёнларини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашга қаратилган муҳим Қонун ва қарорлар қабул қилиш Парламентимиз зиммасидаги масъулиятли вазифадир.

Юқорида айтилганидек, биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ўз фаолиятини Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш, иқтисодиётнинг барқарор суръатлар билан юксалиши, одамларнинг моддий ва ижтимоий турмушидаги ижобий ўзгаришлар, тарихий, миллий ва маънавий қадриятларнинг тикланиши, жамиятимизнинг демократлашуви шаклланаётган бир даврда, мамлакатимизнинг жаҳон майдонида обрў-эътибори ва мавқеи ошиб бораётган тарихий бир пайтда поёнига етказмоқда. Очиғи, кўп партиявийлик асосидаги демократик сайловлар натижасида 1994 йилда шаклланган Ўзбекистон Парламенти эркин бозор иқтисодиёти тамойилларига асосланган давлатимиз ҳуқуқий негизини янада мустаҳкамлаш ва ривожлантириш бўйича самарали фаолият олиб борди.

Мамлакатни ривожлантиришнинг истиқболга мўлжалланган йўналишларидан келиб чиқиб, Олий Мажлис қонун яратиш фаолиятини такомиллаштириб, жамиятимизда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш, демократияни ривожлантириш, қонун устуворлигини, маънавий ва ахлоқий қадриятларнинг устунлигини таъминлаш, инсон ҳуқуқлари ва конституциявий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича муҳим вазифаларни собитқадамлик билан ҳал қилиб келмоқда.

Олий Мажлиснинг ўтган ўн тўртта сессиясида ўнта кодекс, 130 га яқин қонун, 460 дан ортиқ қарор қабул қилинди. Бундан ташқари, деярли барча қонун ҳужжатларининг қўлланиш амалиёти ўрганилди. Қонунларга 200 га яқин ўзгартиш ва қўшимчалар киритилди.

Яна бир ютуқ шуки, ўтган давр мобайнида Олий Мажлис ўз ваколатларидан самарали фойдаланганлиги натижасида парламентчилигимизнинг демократик асослари вужудга келди. Улар Олий Мажлис ишидаги янги ёндашувларда намоён бўлди. Парламентимиз кенг ошкоралик шароитида ўз қонунчилик ва назорат-таҳлил фаолияти дастурига мувофиқ иш олиб борди. Қонун лойиҳалари Олий Мажлисга «Ўзбекистон Республикаси қонунларини тайёрлаш тўғрисида»ги Қонунга қатъий мувофиқ равишда киритилиши юзасидан чоралар кўрилди. Бўлғуси сессиялар кун тартибидаги қонун лойиҳаларини Олий Мажлис Кенгашининг мажлисларида олдиндан муҳокама этиш, сессияларга тайёргарлик кўриш ва уларни ўтказиш учун депутатлар ишчи гуруҳлари тузиш анъанага айланди. Бундай гуруҳлар қонун лойиҳалари депутатларга олдиндан юборилишини ташкил этиб, Олий Мажлисда ўтказиладиган тадбирларнинг матбуотда, телевидение ва радиода ёритилишини таъминладилар.

Қонун лойиҳаларини ишлаб чиқиш юзасидан махсус гуруҳлар тузиш, Олий Мажлис муҳокамасига киритилаётган ҳужжатларнинг мазмун-моҳиятини сайловчиларга тушунтириш мақсадида депутатларнинг ўз сайлов округларига боришлари, асосий қонун лойиҳаларининг матбуотда эълон қилиниши ва аҳоли томонидан кенг муҳокама этилиши одат тусига кирди. Лойиҳалар юзасидан тушган таклифларни ўз вақтида ҳисобга олиш ва умумлаштириш, қонун лойиҳаларини Олий Мажлис Раиси бошчилигида масъул ижрочилар, мутахассислар, олимлар ва экспертлар иштирокида муҳокама этиш сингари иш усуллари кундалик амалиётдан мустаҳкам ўрин олди.

Қонун лойиҳаларини илмий экспертизадан ўтказишга, уларнинг инсон ҳуқуқлари соҳасидаги халқаро стандартларга мувофиқ бўлишини таъминлашга, амалдаги қонунлар ҳамда тайёрланаётган қонун лойиҳалари таҳлилига республикамиз ва хорижий мамлакатларнинг етакчи олимларини жалб этишга муҳим аҳамият берилмоқда. Бу иш Олий Мажлис ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти томонидан фаол тарзда олиб борилди, институт қабул қилинаётган қонунларнинг сифатини оширишга баракали таъсир кўрсатди.

Парламентаризм тажрибаси Халқ демократик партияси, «Адолат» социал-демократик партияси, «Ватан тараққиёти» партияси расмий депутатлар фракциялари ҳамда ҳокимият вакиллик органларидан сайланган депутатлар блоки ишининг янги шакллари билан бойитилди. Улар Олий Мажлис муҳокамасига киритилаётган барча масалаларни дастлабки тарзда кўриб чиқмоқдалар. Партия фракциялари ва депутатлар блоки ўз аъзоларининг ягона фикрини ифода этиб, қонун лойиҳалари юзасидан ҳар тарафлама пишиқ-пухта, маромига етказилган таклифларни киритмоқдалар. Бу эса Парламентнинг самарали, бир маромда ишлашида қўл келмоқда.

(Давоми 3-бетда).

ИШЧИ ГУРУҲИ МАЖЛИСИ

16 август куни биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн бешинчи сессиясига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича депутатлар ишчи гуруҳининг якунловчи мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисни гуруҳ раҳбари, Олий Мажлис Раисининг ўринбосари А. Қосимов олиб борди.

Парламент депутатлари, Олий Мажлис Котибияти бўлимларининг раҳбарлари 19 август куни Тошкентда очиладиган ўн бешинчи сессияга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича қилинган ишларга якун ясадилар. Кичик гуруҳларнинг раҳбарлари, депутатлар Т. Зокиров, Б. Наимов, Ў. Ҳошимов, И. Кочмарик қонун лойиҳалари, сессия бошқа материаллари кўриб чиқиш учун тайёр эканлигини маълум қилдилар, лойиҳалар юзасидан Олий Мажлис қўмиталарига тушаётган таклифлар ва мулоҳазаларни ўрганиш якунланаётганини, улар ҳужжатларнинг маромига етказилган сўнгги вариантида инобатга олинаётганини таъкидлаб ўтдилар. Сессия ишига доир барча материаллар жойлардаги депутатларга барвақт юборилди.

Депутатлар ишчи гуруҳининг раҳбари А. Қосимов мажлис қатнашчиларига бўлғуси сессия кун тартибига киритилаётган қўшимча масалалар ҳақида ахборот берди. У Парламентнинг ўн бешинчи сессиясида Олий Мажлисга, халқ депутатлари вилоятлар, туманлар ва шаҳар Кенгашларига навбатдаги сайловлар, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказиш санаси кўриб чиқилиши муносабати билан бу сессиянинг алоҳида муҳим аҳамиятга молик эканини таъкидлади.

Мажлисда қайд этилганидек, депутатлар ишчи гуруҳи томонидан ҳужжатлар устида ишлаш, сессияга келаётган депутатларни меҳмонхоналарга жойлаштириш, уларга транспорт, тиббий ва бошқа турдаги хизматлар кўрсатишни ташкил этиш, шунингдек, мажлислар залида «Рада-Мажлис» электрон овоз бериш тизимининг пухта ишлашини таъминлаш билан боғлиқ ташкилий-техникавий масалалар мажмуи қисқа муддатларда ҳал қилинди.

Мажлис қатнашчилари Олий Мажлис депутатларининг сессия арафасида анъанавий равишда ўз сайловчилари билан округларда ўтказган учрашувларига якун ясадилар. Учрашувлар яхши савияда, аҳоли кенг қатламларининг фаол иштирокида ўтганлиги таъкидланди. Учрашувларда депутатлар фуқароларга Парламент сессияси муҳокамасига киритилаётган қонун лойиҳаларининг мазмуни ва йўналишларини тушунтириб бердилар, одамларнинг тайёрланган ҳужжатлар тўғрисидаги фикрларини ўргандилар, мамлакат раҳбарияти ўтказаётган сиёсатнинг моҳиятини очиб бердилар.

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ўн бешинчи сессиясининг очилиши тўғрисида

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн бешинчи сессияси 1999 йил 19 август куни соат 10 да Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари диққатига

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутатлари 18 август куни соат 9 дан соат 18 га қадар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида рўйхатга олинади.

Сиёсий партиялар депутатлар фракциялари ва ҳокимият вакиллик органларидан сайланган депутатлар блоки таркибига кирувчи Олий Мажлис депутатлари диққатига

Халқ демократик партияси фракциясининг йиғилиши 17 август куни ушбу партия Марказий Кенгашининг мажлислар залида соат 17 да бошланади.

“Ватан тараққиёти” партияси фракциясининг йиғилиши 18 август куни соат 9.30 да Олий Мажлис ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институтининг мажлислар залида ўтказилади. Шу куни “Адолат” социал-демократик партияси фракциясининг йиғилиши соат 13 да, ҳокимият вакиллик органларидан сайланган депутатлар блокининг йиғилиши эса соат 15 да Олий Мажлисда ўтказилади.

ЭРК МАНЗАРАЛАРИ

МЕН СЕНИНГ УЧУН ТИРИЛДИМ,
СЕНИНГ УЧУН ЯШАРМАН,
СЕНИНГ УЧУН ЎЛУРМАН, ВАТАН!
ФИТРАТ

1

... Ҳали сочларим ўримга келмаган қизалоқ пайтимдан кўзимга муҳрланган манзаралар: Куз... Мактаб остонаси... Биринчи қадам...

Ўқитувчимиз илк сабоқни бошлайдилар: “Қани, болалар, бараварига такрорлаймиз: биз Ленин болаларимиз!” Кўримсизгина синф деворларидан акс-садо қайтади: биз Ленин болаларимиз... Биз Ленин болаларимиз...

Улкан қора партага жон жаҳди ва ихлос билан қўлларини қўйиб, ўқитувчисига ҳайрат ва ишонч тўла беғубор нигоҳларини тиккан қизалоқ меҳр билан шивирлайди: “ Биз Ленин болаларимиз!”

Яна бир манзара: қирчиллама қиш. Тизза бўйи қорни аранг кечиб келаётган, сумкаларига авайлабгина ё бир бурда нон, ё бир ҳовуч туршак ёки майиз солинган, юпунгина кийинган болалар қиш бўйи чакка ўтиб ётувчи синф хонасига қунишибгина кирадилар. Улар менга худди бўғотлар қатида ҳурпайиб, қунишиб, совуқда қийналибгина “ку-ку”лаб қўйувчи мусичаларни эслатади. Синф хонасидаги совуқ болаларни чақиб олади. Баланд бўйли, оққўнгил Усмон ака — ўқитувчимиз хижолат. “Болаларим, бугун яна кўмир йўқ, — кўзимизга қарамай сўзлашда давом этади. — Келинглар, озгина шохшабба ёки қоғоз топайлик. Сал исиса ҳам ҳарнада”...

Бир тутам ҳўл ўтин, қоғоз парчалари... Хона тутунга тўлиб қолади. Бўғилиб йўтала бошлаймиз. Ўқитувчимиз бизларни ташқарига олиб чиқади. Музлаб яна ичкарига кирамиз. Ўқитувчимизнинг совуқ қотган овози қулоқларимиз остида илтижо қилади: “Қани, болалар, айтинглар-чи, бизлар киммиз? Ҳа, баракалла! Биз Ленин болаларимиз!”

Совуқдан кўкариб кетган жажжи муштлар тўхтовсиз “куҳ-куҳ”ланади, жажжи оёқлар депсинади, овозлар тутунлар ичидан сизиб чиқади: “Биз Ленин болаларимиз”...

Уйга қайтамиз... Шошганимдан сопол сиёҳдоним чайқалиб, латта жилдни бўяйди. Уйимиз олдида мени кутиб турган буважоним узоқдан кўра солиб, ҳассасини қорга ботириб, аранг олдимга келиб, кўтариб оладилар. Бўйниларидан қучоқлайман. Соқоллари юзимни қитиқлайди. “Буважон, биласизми, биз киммиз? Биз Ленин болаларимиз”,- дейман ғурур билан. Бувамнинг кўзларидаги қувонч сўнади. Мени секин ерга туширади. Уҳ тортади. Жим бўлиб қоладилар. Кейин секин менга қараб: «Оҳ, соддагина болам-а, — дейдилар шивирлаб. — Сен менинг боламсан, боболарингнинг боласисан, боболарингнинг боболарини боласисан. Бошқа ҳеч кимнинг эмас... Тушундингми?..»

Энди аллақачон абадий роҳатга юз тутган, қишлоғининг ҳар бир қаричини жон қадар севган, босган изларида боғлар гуллаган, доно-донишманд авлодлари, мол-мулклари сиёсат қўлида хазонга юз тутганлигидан кўксининг соғ жойи қолмаган, умрининг сўнгги чоғларидаги васияти ҳам ўз хилхонасига қўйишни сўраган буважонимнинг ушбу сўзларини эсласам, бўғзимни йиғи тирнай бошлайди. Увол бўлган, алданган, хўрланган болалигим муздек хонадаги тутун сароблари орасидан сизиб чиқиб, миямни пармалайверади: “Биз Ленин болаларимиз...”

2

Йил оғир келади... “Бир товуққа ҳам сув, ҳам дон керак” деганларидек, олтита бола ёз бўйи тинмаймиз. Уйимиз олдидаги тегирмон анчадан бери тортадиган дон йўқлиги учун тўхтатиб қўйилган. Саратон ёндиради. Буғдойга ўрим тушган. Далалардаги нўхотзорларда ҳам иш қизғин. Бир ҳафтага қолмай ҳаммаёқ шип-шийдам бўлиб қолади. Руҳсат теккач, машоқ тергани чиқамиз. Кун шундоқ ёндирадики, ичгани олиб чиққан сувларимиз ҳам қайнаб кетади. Оиланинг кенжасиман. Уйга кетгим келаверади. Опаларим уришиб беришади: бир пасгина сабр қил, ҳадемай салқин тушади. Бошоқ излашда давом этаман. Бошим лўқиллайди. Ер оташ уфуради. Кечқурун алангаи оташ бўлиб ёнаман. Бурним тўхтовсиз қонайди. Онам — дунё азоблари букмаган муштипарим — сачратқи топиб, бир челак сувга ивитиб қўядилар.

“Халқимизнинг косаси сира-сира оқармади-да... — Даврада катталар гурунги бошланади. — Не-не кунларни кўрмадик-а. “Банданинг боши-оллонинг тоши” деганлари рост экан. Нон деганда кесак ғириллаган замонлардан ҳам омон қолдик. Бурчоқ тергани чиқиб, очликдан қанча-қанча қадрдонларимиз шишиб ўлди. Шукур қилайлик, сабр қилайлик, бизнинг ҳам бошимизга офтоб чиқиб қолар”...

Оҳ, эрк қуёши балқишини интизор кутган азизларим, биз кўзимизга тутиё қилаётган бу озод, бу ҳур кунларга, афсуски, сизлар етолмадингиз. Бўғзингиздаги эрк нолалари ҳар баҳор қабрингиз устида маъсум чечакларнинг яшил туғига айланиб, эҳтимол, барчамизни қутлаётган бўлса ажаб эмас...

3

Университетни “аъло”га туғаллайман. Йўлланма Ўзбекистон Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига — ўқув практикасини ўтказган жойим - бадиий эшиттиришлар редакциясига. Сабаби нималигини билмайман-у, у ерга кераксиз деб топиламан. Кўнглим чўкади. Руҳим синади. Шунда кимдир “Чет элларга эшиттириш бўлимида иш бор”, — дегандек бўлади. Судралибгина бораман. “Бизга шоирлар керак эмас, ишлайдиганлар керак, қани, икки-уч ой синов муддатини ўтаб кўринг-чи, шунга қараб тақдирингиз ҳал бўлади”, деган ўгитларни жимгина бошимни эгиб эшитаман. Руҳимда яна нимадир қарсиллаб синади. Ниҳоят, тақдиримни ҳал қилувчи ой келади. Ҳужжатлар диққат билан текширилади. Ушбу аснода қўнғироқ сирли жаранглайди. “Текшириб кўринглар-чи, рус тилини яхши билармикан, яхши билса, қабул қилинглар!” Юрагимнинг ичида бўрон қўзғалади. Ичимдаги тўлқин маҳкам жипслашган тишларим деворларига урилиб-урилиб, қайтиб кетади. Кўз ўнгимда эса олтита боласини тишида тишлаб, оқ ювиб, оқ тараган, ҳалол луқма билан боққан онамнинг изтиробли чеҳраси намоён бўлади.

“Оҳ, Онажоним, дейман, болам деган, алла айтган тилларингиздан ўзим ўргилай, онажон, ўзбеклигим, шеърлар ёзишим гуноҳми? Бу юрак билан бу ифлос муҳитда қандай яшай оламан, айтинг!” Юрагимни поёнсиз ғусса чулғайди. Ёзилажак шеърларим юрагимнинг туб-тубига кул бўлиб тўкилаверади. Эгилиб, синиб-синмай ҳар ойда 25 сўмдан ҳақ олувчи рус опанинг олдига — ижара уйга бораман. Оқшом чўкади. Тунни шимираман. Кўксимни аламли ҳасрат чулғайди. Назаримда, бутун Ўзбекистон улкан ижара уйга ўхшайди. Навоий ҳазратларининг китобларига бошимни қўйиб, товуш чиқармай, тўйиб-тўйиб йиғлайман. Кўз ёш аралаш мисраларни такрорлайман. Китоб ҳўл бўлиб кетади. Толиқаман. Шу куйи бошимни китобга қўйиб, ухлаб қоламан.

Эртасига эса иш бошлайман. Эрта тонгдан то тун ярмигача “бахтли совет кишилари” ҳақида хорижни хабардор қилувчи эшиттиришлар тайёрлаймиз. Мамлакат ичкарисида одамлар пахта далаларидаги гербицид, бутифос ёмғиридан заҳарланиб ўлади. Биз улар ҳақида “далаларда жавлон уриб, меҳнат нашидасини сурмоқда”, деб хабар берамиз. Мамлакат ичкарисида бутун бошли бир авлод ўз тарихи — адабиёти, тили, улуғ сиймоларидан атайин узоқлаштирилиб, бегоналаштириб борилаверади. Биз унинг акси ҳақида гапирамиз. Шу зайлда йиллар ўтаверади. Биз гапирган ёлғондан оппоқ қоғозлар қон рангида қизариб кетди. “Ижодий минбар”ларда фақат ўзга тилда сўзладик, фикрладик. Она тили ингради, кишанларда азоб чекди, зиндондаги Алпомиш каби ёруғликка чиқмоққа беҳуда уринди. Аммо совет машинаси шафқатсиз ишлади: тирик фикрлиларни совуққонлик билан ғажиб ташлади...

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон — Ватаним маним

БАЙРАМ КОНЦЕРТИ

Пойтахтдаги Халқлар Дўстлиги саройида мамлакатимиз мустақиллигининг саккиз йиллигига бағишланган Ўзбекистон қўшиқ байрамининг кўрик-танлови ғолиблари, совриндорлари, республикамиз санъат усталари ҳамда ижрочи ёшлар иштирокида гала-концерт бўлиб ўтди.

Концерт бошланишида сўзга чиққан маданият ишлари вазири Х.Жўраев мамлакатимизда тўртинчи маротаба ўтказилаётган Ўзбекистон қўшиқ байрами ёш истеъдод эгаларини кашф этиш, янги-янги қўшиқлар яратилишида муҳим омил бўлганини таъкидлади. Дарҳақиқат, йил бошидан бери давом этиб келаётган “Ўзбекистон — Ватаним маним” кўрик-танлови давомида Ватан туйғуси, халқимиз бунёдкорлиги, меҳрибон оналаримиз, гўзал диёримиз, меҳр-оқибат, дўстлик, одамийлик мадҳ этилган ўнлаб қўшиқлар вужудга келди. Уларнинг энг саралари кўрик-танловнинг якуний босқичига ҳавола этилди. Ғолиблар аниқланди ва тақдирланди.

* * *

Шу куни мамлакатимизнинг барча шаҳар ва қишлоқларида анъанавий Ўзбекистон қўшиқ байрами кенг нишонланди. Етук санъаткорлар, бадиий ҳаваскорлик жамоалари иштирокида катта байрам концертлари намойиш этилди.

Б. МАНСУРОВ,
ЎзА мухбири.

ЭРК МАНЗАРАЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

4

Кишан киймa, бўйин эгма,
Ки сен ҳам ҳур туғилгонсан.

Чўлпон

Университет... "Диамат", "Истмат" фанлари ёш онгимизга нималарнидир тиқиштиришга беҳуда уринади. Домлалар ўзлари тановвул қилишни хоҳламаган таомни нозиклик билан бизга узатадилар. Табиийки, ёшлар сезгир, қайсар ва инжиқ бўлади. Таом қандай узатилган бўлса, қўл тегизилмаган ҳолатда ўзларига қайтади. Миямиз "диамат"ни ҳам, аллақандай "истмат"ни ҳам қабул қилмайди. Туннинг оққўнгил оғушида биз Абдулла Қодирийнинг Кумушбибисига оғу ичирган замонга лаънатлар ўқиймиз. Яширинча ёниқ ҳасратли, бироқ қайғулари бутун бир авлодни тирилтирадиган Чўлпон ва Фитратларнинг қўлга тушган асарларидан парчалар ёдлаймиз. Қўлёзмаларни яна авайлаб бир-биримизга узатамиз.

Муҳаббатнинг саройи кенг экан йўлни йўқотдим-ку,
Асрлиғ тош янглиғ бу хатарли йўлда қотдим-ку.
Карашма денгизин кўрдим, на нозли тўлқини бордир,
Ҳалокат бўлғусин билмай, қулочни катта отдим-ку...

Ҳалокат бўлғусин билмай... Ушбу мисраларни такрор ва такрор ўқиганимда, юрагим ларзага тушади.

5

Энди совет сиёсатининг кураш навбати ўликларга келади. Ким марҳумлар бошида жаноза ўқиса — у қариндошими, марҳум отасими, онасими, фарзандими, қатъий назар — совет партиясига мансуб бўлса, жонажон "партбилети"дан ва амалидан айрилади. Мамлакатта қабристон сукунати чўкади. Ҳамма - бутун мамлакат - овоз чиқармай Яратганга илтижолар қилади. Илтижолар, нолалар бўғзини қонатади. Дард бўлиб, вақтидан олдин тўшакка михлайди. Мунофиқлар эса ўша-ўша: улар ҳар қандай замон ва маконда ҳам яшнаб, гулга кираверадилар. Тўну кун совет сиёсати сайрайди: "80 фоиз аҳолиси саводсиз бўлган Ўрта Осиёга биз илм олиб кирдик. Етмиш йиллик бундай ғамхўрликлардан Ўрта Осиёнинг ҳам "ақли бирдан киради" — у юз йил олдинга сакраб, "ўз ихтиёри билан" улуғ ва қудратли Россияга "қўшилиб олади"...

6

... Ўзбекистонга қонсираган Гдлян келади... Шундоқ ҳам эрксизлик кишанлари бўғзи ва қўлларида хурсанд шилдираган, етти ёшидан етмиш ёшигача дала ва уйининг остонасидан бошқа жойни кўрмаган, ҳасратли Ватанини қалбида авайлаб олиб юриб, унга қўшилишиб йиғлаган, унга қўшилишиб қон қусган, бир бурда нонини ўзи емай, уруш йилларида ота-онасиз қолган, жовдираган оч-яланғоч болаларга тутиб, бағрига босган, улуғ тарихидан бўлак илоҳий хазинаси бўлмаган Ўзбекистонга Гдлян келади... Бу қандай юриш эди ... Совет сиёсатининг жон чиқар олдидаги навбатдаги "салб юришимиди?" Каламушлар ерy кўкни кавлайдилар: "қани, муттаҳам ўзбекнинг яшириб қўйган олтинлари?" "Пахта иши" "ўзбек иши"га айланади. Москва турмалари тўлиб кетади. Каламушлар ўзбекнинг пўстагигача тита бошлайди, бўйраларининг тагигача ҳидлаб кўради. Уради, хоҳлаганча ҳақорат қилади, кейин ҳузур қилиб ўзбекнинг бўғзидан ғажиб кетади...

Бундай манзаралар кўзим ва кўнглим ичидан тинимсиз қайнаб чиқаверади. Гербицидлар, бутифослар оғусидан жигари ириб кетган бутун бир авлод, ёшига етмай лолақизғалдоқлардай бир яшнаб, яна йўқликка учган минглаб гўдаклар... Булар ўзбек халқининг ҳар бир ҳужайрасига ўчмас бўлиб ёзилган тарих... Агарки, кимда-ким улардан кўз юмиб, уни оёқ ости қилиб қутлуғ Озодликка келган бўлса, гумроҳдир. Унинг муқаддас Озодликни соғингани қип-қизил ёлғондир...

7

Биз 1991 йил 1 сентябрига ҳар дақиқаси миллион йиллар азобини ва таҳқирини берувчи Дашти Карбало саҳроларидан товонларимиз ва Эркни соғинган қалбимиз қонаб кечиб келдик. Биз 1991 йилнинг 1 сентябрига тўла маънодаги озод ва ҳур Ватанга ичикиб, уни соғиниб, унинг йўлида беҳисоб қурбонлар бериб келдик.

Биз 1991 йилнинг 1 сентябрига вақтидан олдин кексайиб, вақтидан олдин сочларимиз оқариб, бироқ ўзбекона юрак билан келдик.

Биз 1991 йилнинг 1 сентябрига улуғ соҳибқирон Амир Темур ва унинг тулпорлари туёқларидан чақнаган Эрк чақинлари ила келдик.

Биз 1991 йилнинг 1 сентябрига муқаддас Қуръони шарифни бағримизга босиб, дини исломдек гавҳаримизни кўксимизга жойлаб, Яратганга беадад шукурлар айтиб, тугатилган ўз масжиду меҳробларимизни қайта тиклаб келдик.

Биз 1991 йилнинг 1 сентябрига ўзини ҳақиқий ўзбек деб биладиган, шу Ватандан ўла-ўлгунимча қарздорман, деган туйғулардан ҳар куни юксаладиган қалблар билан келдик.

Биз 1991 йилнинг 1 сентябрига улуғ боболарининг тоза қони томирларида гувиллаб оққан, Миллат озодлигини умрининг мазмуни деб билган, уни онасидек, фарзандидек, Ватанидек, миллатидек суйган ва унга бутун умри, ҳаётини бағишлаётган Президенти билан келдик.

8

Кимдир бутун умри давомида ўзи яшаган тупроққа бир туп ниҳол экмайди. Лекин дунёдан талаби беқиёс: гугурт бир тийин, картошка фалон тийин, гўшт фалон сўм бўлган замонлар яхшимиди-ей, деб қўмсаб қолади. Ўйлаб қоламан, шўроларнинг мудҳиш сиёсати биздек кўзи тўқ миллатни наҳот шу даражага келтириб қўйган бўлса? Лекин худди ўша одамнинг қўлларида, бўйинларида тиллолар ярақлайди. Кимдир ўзини демократ деб кўкрагига уриб қолади: унинг ҳам жамият олдига қўйган талаблари замирида аслида шахсий истак ва хоҳишлар ётади.

Улар учун ўзбек халқининг "Умид"лари дунёлар билан бўйлашаётгани, шаҳар ва қишлоқларнинг қиёфаси кун сайин ўзгараётгани, қўлдан кетган мулклар яна ўз эгасига — халққа қайтаётгани, ўзбек ўз машинасида узун йўлларни қисқартираётгани, гўдакларининг танглайи Яратган эгам ва Давлат мадҳияси билан кўтарилаётгани ҳам қувончли эмас.

Ҳақли савол туғилади: нега? Ким ўзи улар? Нега она-Ватанга зарур дамларда қўрқоқ пингвинлар каби ўз соҳилидан бир қадам Мустақиллик, Озодлик томон қадам қўймайдилар. 70 йил аввал она-Ватан хомталаш бўлган вақтларда нега улар кесилаётган тил, кўмилаётган тарих, таҳқир қилинган ислом динининг ҳимоячилари сифатида майдонга чиқмадилар! Масжиду мадрасаларга ғаним отлари боғлаб қўйилиб, оёқ ости қилинганда, ҳозир ўзларини "ҳезбут таҳрир"чилар деб кўнгиллари сиёсий мавқе, ҳокимият тусаб қолган кимсалар қайда эди? Узоққа бормайлик, 1976-1986 йиллар — турғунлик йиллари деб ном олган, сиёсий инқироз куртаклаб қолган бир вақтда улар нега ўзларини намоён қилмаган эдилар?

Ватан илдизлари жонига томир отган кимсалар шундай йўл тутадиларми? Асло!

Тонгни ўз дуолари билан қаршилаб, тундан хотиржамлик, тинч уйқу сўрайдиган, топганига шукур қиладиган қўли қадоқ халқ номусулмон бўлиб қолдими?

Болаларини бетаҳорат эмизмайдиган оналаримиз номусулмонми?

"Дин одамзодни ҳеч қачон ёмон йўлга бошламайди. Дин бу дунёнинг ўткинчи эканини, охиратини эслатиб туради, одам боласини ҳушёр бўлишга, ҳаром йўллардан узоқ юришга, яхши бўлишга, яхши из қолдиришга ундаб туради", деб ёзади раҳбаримиз.

16 февралнинг мудҳиш воқеалари Эрк душманлари қаттиқ талвасада эканликларининг тарихий исботидир. Зеро, ўзбекнинг ҳалол орзуларидан тўраган болалар она-Ватан юзини абад ерга қаратмайди. Улар ҳеч қачон ғаним пулларига Ватанини, динини сотмайдилар. Бундай қилишига томирларида оқаётган улуғ боболари, аждодларининг табаррук қонлари сира йўл қўймайди. Зеро, Она Тўмарис, Жалолиддин Мангуберди, Шайх Нажмиддин Кубро каби юзлаб она-Ватан тимсоллари ҳақидаги битиклар фарзандларимиз учун ҳақиқий ибрат мактаби бўлади.

Зеро, тарих эзгулик ва ёвузликларга ҳам бирдек доядир. Мардлар ёнида номардлар келиши, садоқат ёнида хиёнат туриши, Маҳмуд Ялавочлардан Маҳмуд Ялавочлар туғилиши — бу улуғ халқ ва унинг Эрк деган гавҳари тақдирига ҳеч қачон соя сололмайди.

Чунки дон ҳамиша дон, сомон ҳамиша сомон. Сомонни йиллар шамоли аямасдан узоқ-узоқларга учириб кетади.

Халқимиз эса тобора уйғониб бораверади. Уни истиқлолимиз кун-бакун уйғотиб бораверади.

Бандаси самога тош отса, бошига тушади. Ўз онасига, Ватанига кўтарилган қўлни тарихнинг қасос қиличи кесиб ташлайди.

Ватан кўксига суқилмоқчи бўлган ханжар хоин юракнинг ўзига санчилади. Бу — аксиома, яъни исбот талаб қилмайдиган ҳақиқатдир.

Мен сенинг учун тирилдим,
Сенинг учун яшарман,
Сенинг учун ўлурман, Ватан!

деб ёзган эди улуғ Фитрат. Ва у жон берганида ҳам, кўксида Эркнинг туғини баланд кўтариб, миллат боши узра хаёлан ҳилпиратиб, хаёлан юз-кўзига суриб, абадийликка номини муҳрлаган эди.

Зеро, Фитратнинг бу улуғ сўзлари Эркни таниган, билган, уни суйган ва у билан яшаган ҳар бир миллатдошим учун, она-Ўзбекистоннинг иймонли инсонлари учун томирдаги қони ила қўшилиб оқадиган муқаддас қасамдир.

Шарифа САЛИМОВА.

МЎЛ ҲОСИЛ НИШОНАЛАРИ

Шу кеча-кундузда ғўзанинг гуркураб ўсиши, кўплаб ҳосил тугунчалари тўплаши, эрта-индин очиладиган кўсакларнинг тўқ бўлиши, аввалambор, сувчи ва механизаторнинг саъй-ҳаракатига боғлиқ. Буни Зарбдор туманидаги «Бахт» деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмаси механизатори Маҳмуд Исмоилов жуда яхши билади. Чунки у 12 йилдирки, ўз касбини ардоқлаб келмоқда.

— Бу йил 280 гектар майдонда ғўза ўстираяпмиз, — дейди моҳир механизатор. — Унинг ривожи яхши. Ҳозир ҳар туп ғўзада 6-8 тадан бўлиқ кўсак бор. Шунинг ўзиёқ мўлжалдаги ҳосилга пухта замин яратилганини билдиради.

СУРАТДА: механизатор Маҳмуд Исмоилов.

Н. АЛМУРОДОВ олган сурат.

СОЛИҚ ТЎЛОВЧИЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Август ойининг биринчи ўн кунлигида Оққўрғон, Паркент, Янгийўл, Оҳангарон, Олмалиқ, Юқори Чирчиқ, Чирчиқ, Бўстонлиқ каби туман ҳамда шаҳарларда солиқ тўловчи юридик ва жисмоний шахслар билан эркин мулоқот тарзида семинар-суҳбатлар ўтказилиб, уларга сўнгги саккиз ой ичида амалга татбиқ этилган солиқ тизимига оид йигирмадан зиёд йўриқнома ва тўлов тартиблари ҳақида маълумотлар берилди.

— Бу мулоқотлардан кўзда тутилган асосий мақсад тизимдаги ўзгариш ва янгиликларнинг моҳиятини халқимизга тўғри тушунтиришдан иборатдир, — деди мухбиримиз билан суҳбатда Тошкент вилояти солиқ инспекцияси табиий бойликлардан фойдаланганлик учун солиққа тортиш бўлими бошлиғи Ўрозбой Юсупов. — Ягона ер солиғи, яъни кичик корхоналар учун ягона ер солиғи тартибларининг жорий этилиши тадбиркорликни ривожлантириш учун бир қатор афзалликлар яратганлигини фуқароларимизга мисоллар ёрдамида таҳлил қилиб, тушунтираяпмиз. Масалан, аввал фермер ёки қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ишлаб чиқарувчи тадбиркор томонидан ўнга яқин солиқ турлари тўланиб келинган бўлса, ягона ер солиғи жорий қилингач, йил ўртасида солиқ ҳажмининг ўттиз фоизи, йил охирида эса қолган миқдори тўланадиган бўлди. Бу тадбиркорга меҳнат фаолияти давомида иқтисодий мавқеини тиклаб олиш имконини беради. Масалан, Зангиота туманидаги «Ёрдамчи» фермер хўжалигининг ўтган йилги солиқлар бўйича 748,768 минг сўм, жорий йилда ягона ер солиғи бўйича 513,784 минг сўм тўлагани, яъни ана шу фермер хўжалигидан олинган солиқ миқдори ўтган йилдагига нисбатан 32 фоиз камайгани бунинг исботидир.

Солиқ тизими ходимларининг режасига кўра, август ва сентябрь ойларида вилоятнинг бошқа туман ҳамда шаҳарларида ҳам солиқ ижрочилари билан эркин мулоқотлар ўтказиш кўзда тутилаяпти.

«Туркистон-пресс».

Истиқлол шарофати

МАЛИКЧЎЛДА ЯНГИ ШАҲАР

Кармана фақат Буюк Ипак йўлида жойлашгани билан тарихий аҳамиятга эга бўлиб қолмасдан, балки бу қадимий шаҳар асрлар давомида Шарқнинг икки буюк шаҳри — Бухоро ва Самарқандни бир-бири билан худди мустаҳкам белбоғ мисол боғлаб келади. Бухоро ва Самарқандда бўлган энг муҳим тарихий янгиликлардан, катта-кичик воқеалардан дастлаб карманаликлар хабардор бўлганлар. Шунингдек, ҳар икки шаҳарда рўй берган турфа жароҳатлар, қийинчиликлар Карманани ҳам четлаб ўтмаган. Айниқса, собиқ шўролар даврида Кармана деярли ташландиқ ҳолга тушиб қолди. Кармана Арки, машҳур Карвонсарой, қўҳна Қўрғон мажмуаси 60 — 70-йилларга келиб, шафқатсизларча бузиб ташланди. Кармана ва унинг ҳудудида мавжуд бўлган 14 та чорбоғдан фақат кундалар, шўр босган майдонлар қолган, холос. Қарияларнинг эслашича, бу боғларда энг сара мевалар етиштирилган. Бу мевалар Осиё ва Оврупо бозорларига ҳам етиб борган. Ҳатто Карманaнинг об-ҳавоси, деҳқончилиги, ширин-шарбатли боғлари ҳақида «Бобурнома»да ҳам гўзал таъриф берилган.

80-йилларга келиб, Мирсаид Баҳром мақбараси, Қосим Шайх мажмуасининг номигагина таъмирланганлигини ҳисобга олмаганда, Кармана ўз ўтмишидан, тарихидан, маданий обидаларидан шафқатсизларча жудо қилинди, шаҳар сифатида асл қиёфасини йўқота бошлади. Сўнгги 30-35 йил ичида Кармана тақдири учун ҳеч ким қайғурмади. Бирор-бир кўзга кўринадиган қурилиш ёки ободонлаштириш ишлари амалга оширилмади. Бу ҳам етмагандек, Навоий шаҳри саноат корхоналари фақат Карманани эмас, балки унинг каттагина ҳудуди экологияси, табиий шароити ва экин майдонларига салбий таъсир кўрсатди. Шундоқ Навоий шаҳрига туташ бўлган Кармана кундан-кунга нураб борганлиги кечагидек кўз олдимизда турибди.

Мустақилликнинг ҳурлик шамоли Карманага ҳам етиб келди. Халқ депутатлари Навоий вилояти кенгашининг навбатдан ташқари сессиясида қилинган маърузада Кармана ҳақида куюниб гапирилди. Бизни унутилаётган шаҳар тақдиридан жиддий огоҳ этди: **«Азиз биродарлар, барака топгурлар, айтинглар-чи, сизлар ҳар куни кўриб ва кезиб юрадиган Кармана шаҳрининг ёши нечада? Ёки Чўли Маликдаги эски Работ ва Сардоба қачон пайдо бўлган? Сармиш дараси ва ғоридаги ибтидоий суратлар бу ўлканинг энг қадимий маданият бешикларидан бири эканидан дарак бермайдими?..**

Навоийликлар фахр этса ва ўзгаларга кўз-кўз қилса арзийдиган нарсалар, буюк аждодларимиз ақлу заковати билан бунёд этилган тарихий, маданий ёдгорликлар озми?

Бунинг қадрига етиш, таърифу тавсифини жой-жойига қўйиш, нафақат мамлакатимизда, балки бутун дунёда тараннум этиш учун, энг аввало, шу юрт фарзандларида чин эътиқод, чин муҳаббат ва чинаккам ихлос бўлиши керак, деб ўйлайман».

Бу ҳақли ва ҳаққоний сўзлар ҳаммамизни ўйлантириш билан бирга, Кармана тақдири билан қизиқишга, унинг бугуни ва эртаси учун қайғуришга, ободончилик ишларини амалга оширишга даъват этди. Бир сўз билан айтганда, карманаликларни ғафлатдан уйғотиб юборди, ўзини, ўзлигини англашга ундади.

Шу йил 16-17 апрель кунлари Навоий шаҳрида Ўзбекистон Фанлар академияси ва Навоий вилоят ҳокимлиги ҳамкорлигида «Кармана ва унинг Марказий Осиёда тутган ўрни» мавзуида республика илмий-амалий анжумани ўтказилди. Анжуманда қатнашган академиклар А. Муҳаммаджонов, Ю. Буряков, Тарих институти директори М. Исоқовнинг маърузаларидан маълум бўлдики, Кармана кўп қадим шаҳар бўлиб, Ўрта Осиёнинг маданий тараққиётида муҳим роль ўйнаган. Бу ерда илм-фан тараққиётига ҳисса қўшган алломалар, олимлар, шоирлар етишиб чиққан, деҳқончиликнинг ўзига хос мактаблари бўлган.

Бугун шаҳарнинг тарихий қадр-қимматини тиклаш, маданий обидаларни таъмирлаш фурсати етди. Президентнинг 1999 йил 27 майдаги «Навоий вилояти Навоий шаҳри таркибида Кармана туманини ташкил этиш тўғрисида»ги Фармони бу йўлдаги энг қутлуғ ва дадил қадам бўлди. Кармана ва карманаликларнинг елкасига ҳам мустақилликнинг шарофатли офтоби тегди.

— Ушбу Фармондан биз, барча навоийликлар беҳад хурсанд бўлдик, — дейди Навоий тумани ҳокими Эргаш Бердиев. — Фармонда Карманани ҳар жиҳатдан асраб-авайлаш билан бирга, унинг нурли келажаги ҳам аниқ белгилаб берилган. Кармана алоҳида туман бўлиб, Навоий шаҳри таркибига кирганлиги боис, Навоий тумани маркази янгидан бунёд этилади. Бўлажак янги шаҳарни халқимизнинг талаб-истаклари билан Исломобод, деб атадик. Таклифимизга Юртбошимизнинг розилик берганликларини эшитиб, жуда хурсанд бўлдик. «Тошкент—Бухоро» катта тракт йўлининг Маликчўл қисмида қуриладиган янги шаҳарнинг лойиҳаси устида иш қизғин давом этаяпти. Худо хоҳласа, шаҳарнинг қурилишини тез кунларда бошлаб юборамиз. Бу янги шаҳар нафақат навоийликлар, балки бутун халқимиз фахр ва ифтихор этадиган энг гўзал, энг чиройли маскан бўлиб қолади...

Ҳокимнинг завқ билан тўлиб-тошиб гапиришидан маълум бўлдики, навоийликлар XXI асрга янги шаҳар бунёд этган ҳолда кириб борадилар. У жаҳон андозаларига хос ва мос тарзда қурилади, ўз қиёфасида озод ва ҳур Ўзбекистонни мужассамлантиради.

Ашурали ЖЎРАЕВ.

ЎЗ МАБЛАҒИ ҲИСОБИГА

Кегайли туманидаги 10-сон умумтаълим мактаби биносини таъмирдан чиқариш учун бу йил бюджетдан маблағ ажратишга ҳожат қолмади. Мактабнинг уч гектар ерида етиштирилган полиз ва сабзавот экинлари ҳосилини сотишдан тушган юз минг сўм мактабни сифатли таъмирлаш учун кифоя қилди.

Туман ҳокими қарорига кўра, М.Жуманазаров номидаги қишлоқ хўжалиги ширкатлар уюшмасидан мактабга ажратилган ерда мактаб жамоаси ва ўқитувчилари етиштирган ҳосил кутилганидан ҳам мўл бўлди. Улар яна чорак миллион сўмлик маҳсулот сотишни мўлжаллашмоқда. Олинган маблағ асосан мактаб учун зарур ўқув қуроллари ва жиҳозларини харид қилишга сарфланади.

А. ИСКАНДАРОВ,
ЎзА мухбири.

ҚУРУВЧИЛАРГА – «ОЛТИН ҚУЁШ»

Қирғулида фаолият кўрсатаётган 3-темир-бетон буюмлари корхонасининг қурилиш тизимида ўзига хос ўрни ва салоҳияти бор. Бу корхонада тайёрланган темир-бетон буюмлари, ҳавозалар ва бошқа турли хил қурилиш жиҳозлари Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи ва кимё саноатининг қатор корхоналари янги иншоотларини барпо этишда хизмат қилмоқда.

Байрам туҳфалари

Яқинда корхонага олис Мексикадан хушхабар келди. Унда айтилишича, дунёдаги нуфузли маркетинг ва сифат бўйича халқаро уюшма корхонани «Олтин қуёш» совринига муносиб, деб топибди. Бу қувончли хабар мамлакатимизнинг 8 йиллик тўйи арафасида корхона меҳнаткашларини беҳад руҳлантириб юборди.

Маълумки, мазкур халқаро уюшма ўз совриндорларини махсус тавсиялар асосида эмас, балки корхоналарнинг ишлаб чиқариш салоҳияти, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, экологик мувозанатни сақлашга қўшаётган ҳиссасига қараб аниқлайди. 3-корхонага келсак, унинг бунёдкорлари бугунги кунда Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи, азот бирлашмаси, Фуран бирикмалари кимё корхоналарида Япония, Германия, Англия ва Туркия фирмалари мутахассислари билан бирга фаолият кўрсатишяпти. Дунёдаги нуфузли совринга лойиқ деб топилишида шу чет эллик қурувчилар, мутахассисларнинг фикри алоҳида эътиборга олинганлиги бежиз эмас. Қолаверса, ҳозир ушбу корхонада 130 хилдан ортиқ темир-бетон маҳсулотлари ишлаб чиқарилаяпти.

— «Олтин қуёш» совринини олишга сазовор бўлганлигимиз зиммамизга янада юксак масъулият юклайди, — дейди корхона раҳбари Жаҳонгир Аҳмедов. — Биз юртимизнинг тағинда ривожланишига, улкан корхоналар бунёд этилишига ўз ҳиссамизни қўшаётганлигимиздан беҳад мамнунмиз.

«Олтин қуёш» соврини шу ойнинг охирида корхона вакилларига Мехико шаҳридаги «Кроун плаз» меҳмонхонасида тантанали равишда топширилади. Корхона вакиллари эса шу кеча-кундузда Мексика сафарига тайёргарлик кўришаяпти.

Набижон СОБИР,
«Халқ сўзи» мухбири.

BRITISH AMERICAN TOBACCO
UZBEKISTAN

ТАДБИРКОР — ФИДОЙИ ОДАМ

Гулнора Маҳмудова билан мўъжазгина ишхонасида учрашдик. Эшикни очишим билан у компьютердан нигоҳини узиб, менга юзланди. Саломлашдик. Гулнора нимадандир хурсанд эди.

— Хушхабарнинг устидан чиқдингиз, — деди у қувончини яширолмай. — Ҳозиргина Брюсселдан хабар келди. Тошкент вилояти тадбиркор аёллари учун ўқув маркази ташкил этиш ҳақидаги лойиҳамиз тасдиқланибди. Тез орада экспертлар вилоятимизга ташриф буюриб, амалий ишга киришадилар. Уларнинг ёрдамида аёлларимиз бозор иқтисодиёти шароитида тадбиркорлик фаолиятини юргизиш ва хорижий мамлакатлар тажрибасини ўрганиш имкониятига эга бўладилар.

Суҳбатимиз у тадбиркорлик фаолиятини бошлаган йилларга кўчди.

— Мутахассислигим иқтисодчи эмасми, мустақиллик туфайли мамлакатимизда тадбиркорликка кенг йўл очилгач, шу соҳада ўзимни синаб кўришга аҳд қилдим, — дея гап бошлади Гулнора. — Ёғ ишлаб чиқарадиган «Ўзбекистон-Греция» қўшма корхонасида аввал товаршунос, сўнгра тижорат ишлари бўйича директор, кейинчалик эса тикувчиликка ихтисослашган «Ўзбекистон-Туркия» қўшма корхонасида иқтисодчи бўлиб ишладим. Орадан бир йил ўтар-ўтмас, шу корхонанинг бош директори лавозимига тавсия этишди.

Шу тариқа Гулнора турли корхоналарда обдон пишиб, тажриба орттиргач, энди хусусий тадбиркорлик билан шуғуллана бошлади. Шу мақсадда Зангиота тумани ҳудудидан қаровсиз ҳолда ётган ярим гектар ерни ижарага олиб, 20 аёлга мўлжалланган тикувчилик корхонасига асос солди. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш шохобчасини ташкил этди. Қиш ва баҳор ойларида турли сабзавот маҳсулотлари етиштириш учун янги иссиқхонани ишга туширди. Ҳозир ана шу тадбирлар ўз самарасини бермоқда.

Дарвоқе, Гулнора Маҳмудова 1997 йилдан Тошкент вилояти «Тадбиркор аёл» уюшмасига ҳам раҳбарлик қилмоқда. Жамоатчилик асосида фаолият кўрсатаётган ушбу уюшманинг юз нафар аъзоси бор. 12 та туманда эса унинг бўлимлари мавжуд.

Вилоят тадбиркор аёллари мустақил давлатимиз равнақига муносиб ҳисса қўшиб, сезиларли ютуқларни қўлга киритишмоқда. Айниқса, Қибрай тумани «Тадбиркор аёл» бўлими раиси Шоира Рустамованинг фаолияти диққатга сазовор. У раҳбарлик қилаётган корхона ишчилари парранда патларини қайта ишлаш эвазига йилига 4-5 миллион сўмдан ошириб даромад олишаяпти.

Юқори чирчиқлик тадбиркор Фарида Шокирова эса турли цехлар ташкил этиб, аҳолига пуллик хизмат кўрсатмоқда.

— Ишимизда ютуқлар билан бирга муаммолар ҳам бор, — дейди Г.Маҳмудова. — Бу, биринчидан, тадбиркорларимиз ўз ҳақ-ҳуқуқларини яхши билмасликлари, иккинчидан, жойларда айрим маҳаллий раҳбарлар кичик бизнес ривожланишига тўсқинлик қилаётганликлари оқибатидир.

Яқинда Тошкент вилояти ҳокимлигида бўлиб ўтган «Аёллар тадбиркорлиги муаммолари ва уларни ҳал этишга оид таклифлар» мавзуидаги анжуманда бу ҳақда очиқ айтилди, амалий тадбирлар белгиланди...

Суҳбатимиз мавзуи айланиб яна Гулноранинг ўз режаларига, тош босадиган жўяли фикрларига келиб тақалди.

Гап шундаки, Гулнора хорижий тадбиркорларнинг тажрибасини ўрганиш мақсадида тараққий этган бир неча давлатларда малака ошириб қайтди. Ҳозир Гулнора ишлаб чиққан учта истиқболли лойиҳа устида мутахассислар фаол иш олиб боришмоқда. Яна икки лойиҳа мутасадди ташкилотлар эътиборига ҳавола этилган.

Мазкур лойиҳалар вилоятдаги ишсиз аёлларни ижтимоий-фойдали меҳнатга жалб этишга қаратилган. Булар Тошкент вилоятининг қишлоқ хўжалигига ихтисослашган туманларида истиқомат қилувчи аёлларга уй шароитида сут, мева ва сабзавотни қайта ишлаш, миллий ширинликлар (парварда, пашмак, шинни, новвот) ишлаб чиқариш технологиясини ўргатиш ва шу йўл билан жойларда кичик бизнесни ташкил этишга оид лойиҳалар бўлиб, Америка Қўшма Штатларининг Очиқ жамият институти томонидан тасдиқдан ўтган. Уларни амалга ошириш учун етарли миқдорда маблағ ажратилган. Ҳозирги кунда Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент давлат университети қошида шу йўналишда ўқитишнинг дастлабки босқичи бошланди.

— Ҳозир сиз ҳам кўпчилик журналистлар берадиган анъанавий савол билан мурожаат қилсангиз керак? — деди у кутилмаганда.

— Нимани назарда тутаяпсиз? — сир бой бермай сўрадим ундан.

— Тадбиркорликка обдон шўнғиб кетибсиз, оилага қараш қандай бўлаяпти, деб савол беришади-да кўпчилик ҳамкасбларингиз. Мен уларга аёл тадбиркор бўладими ёки бошқа юмушнинг этагидан тутадими ёхуд юқорироқ лавозимда хизмат қиладими, қатъий назар, у ҳамиша оила бекаси бўлиб қолмоғи шарт, деб жавоб бераман. Тадбиркорлик, ишбилармонлик, ташкилий ишлар ўз йўлига. Уй-рўзғор юмушлари, фарзандлар тарбияси билан шуғулланиш аёл учун, она учун ҳам қарз, ҳам фарз. Ахир, оила ҳам кичик бир давлат, деган гап бор...

Гулнора Махмудова таржимаи ҳолига бирров кўз югуртираман: 1964 йилда туғилган. Тошкент иқтисодиёт университетини имтиёзли диплом билан тугаллаган. Турмуш ўртоғи Мурожон Маҳмудов билан уч фарзанд — икки ўғил ва бир қизни тарбиялашмоқда.

Ҳа, бугун Гулнорага ўхшаган янги давр одамлари жуда кўп. Уларнинг дунёқарашлари, фикрлашлари, тафаккури, ўй-режалари, иш юритишлари бўлакча. Улар нафақат бугунги, балки эртанги кун уфқини ҳам аниқ кўра оладиган, замоннинг нафасини яхши биладиган, янгиланиш сарҳадларида ўз бўй-бастларини кўрсатишга қодир юртдошларимиз. Мустақил давлатимизнинг келажагини, унинг порлоқ истиқболини, тараққиёт бекатига барвақтроқ етиб боришимизни ана шундай фидойиларсиз тасаввур этиб бўлмайди.

Ортиқали ТИЛОВБЕРДИЕВ.

(Давоми. Боши 1-бетда).

Олий Мажлис сессияси олдидан

ҚОНУНЛАР ИСТИҚБОЛГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

— Бир неча кундан сўнг иш бошлайдиган Олий Мажлиснинг ўн бешинчи сессиясига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича Сиз раҳбарлик қилаётган депутатлар ишчи гуруҳининг фаолияти ҳақида нималар дея оласиз?

— Биласизми, Олий Мажлиснинг мазкур сессияси алоҳида аҳамият касб этади. Нега? Чунки ушбу сессия жамиятимиздаги сиёсий ва иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштиришни таъминлашга қаратилган бир қатор муҳим қонунлар ва қарорлар лойиҳаларини кўриб чиқиб, қабул қилиши лозим.

Жамиятимиз олдида турган вазифалардан келиб чиқиб, Олий Мажлиснинг ўн бешинчи сессияси муҳокамасига йигирмадан зиёд муҳим масалалар киритилиши мўлжалланмоқда.

Сессияга жиддий тайёргарлик кўрилганлигини шундан ҳам хулоса қилса бўладики, кун тартибига киритилган қонун лойиҳаларини атрофлича муҳокама қилиш мақсадида улар ўз вақтида депутатларимизга танишиб чиқиш учун юборилди. Айримлари «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарида эълон қилинди. Қисқаси, сессия ўз ишини самарали олиб бориши ва депутатларнинг ишлаши учун барча шарт-шароитлар яратилди.

— Сизнинг-ча, сессияда муҳокама қилинадиган қонун лойиҳаларининг йўналишлари, ўзига хос хусусиятлари нималардан иборат? Улар мамлакатимиз тараққиёти йўлида қай даражада хизмат қилади?

— Сессияда муҳокама қилинажак қонун лойиҳаларининг барчаси ҳам бир-биридан муҳим, бир-биридан долзарб. Биласиз, Олий Мажлиснинг ҳар бир сессиясида иқтисодий масалаларга депутатларнинг алоҳида эътибори қаратилади. Чунки мамлакатимиз тақдири, халқимиз ризқи-рўзи бевосита ушбу соҳа билан боғлиқ. Бу галги сессиянинг кун тартибидаги масалалар орасидан ҳам «Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетининг 1999 йил биринчи ярим йиллигидаги ижроси тўғрисида»ги, «Ўзбекистон Республикасининг 2000 йилги макроиқтисодиёт ва Давлат бюджетининг асосий истиқбол кўрсаткичлари тўғрисида»ги масалалар, «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги (иккинчи ўқишда) қонун лойиҳаси, «Табиий монополиялар тўғрисида»ги қонуннинг янги таҳрирдаги лойиҳаси ўрин олган.

Юртбошимиз айтганларидек, юз бераётган иқтисодий ўзгаришлар «ислоҳотлар ислоҳот учун эмас, балки ислоҳотлар инсон учун» амалга оширилиши хусусияти билан тавсифланади. Ҳақиқатан ҳам, мамлакатимизда олиб борилаётган бюджет сиёсати иқтисодий ва ижтимоий соҳаларнинг турли тармоқларидаги давлат дастурларини молиялашга, иқтисодиётни ривожлантиришнинг устувор йўналишларини ҳаётга татбиқ этишга, шунингдек, кишиларимизнинг турмуш даражасини кўтаришга қаратилгандир.

Ижтимоий соҳани ривожлантиришга давлатимиз катта эътибор бериб келмоқда. Мамлакатимизда 1997 йилни «Инсон манфаатлари йили», 1998 йилни «Оила йили», 1999 йилни «Аёллар йили», деб эълон қилиниши ҳам бунинг ёрқин далилидир. «Бугунги кундаги асосий вазифамиз — халқ турмушини яхшилашдир, токи, диёримизда яшаётган ҳар бир инсон ўзи ва ўз оиласи мисолида ўз фаровонлиги ортиб бораётганини ҳис қила олсин».

Иккинчи ўқишда таклиф этилаётган «Баҳолаш фаолияти тўғрисида»ги қонун лойиҳаси мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, солиқ тўловларининг тўлиқ тўланишини таъминлаш, мулкни гаровга қўйган ҳолда кредит олиш, хўжалик субъектлари ўртасида юз бериши мумкин бўлган мулкий низоларни ҳал этиш учун ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилади. Чунки мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, сотиш, гаровга қўйиш ва шу орқали мулк эвазига кредит олишда, албатта, мулкни баҳолаш талаб этилади. Баҳолашни амалга оширганда ҳам, холисона, тўғри баҳолаш керак. Тўғри баҳолашга кўп жиҳатдан бюджетга ажратмалар тушиши ҳам боғлиқ. Шунинг учун бу ишни, лойиҳада назарда тутилганидек, баҳоловчилар олиб боради. Ўйлайманки, мазкур Қонун лойиҳасининг қабул қилиниши давлат миқёсида катта иқтисодий самара беради.

«Телекоммуникациялар тўғрисида»ги қонун лойиҳаси Ўзбекистон Почта ва телекоммуникациялар агентлиги ҳамда Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси ташаббуси билан вужудга келган.

Телекоммуникациялар соҳасидаги ўзгартишлар, жумладан, телекоммуникация ташкилотларини давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, рақобатбардош муҳитни яратиш, хизмат бозорида мулкнинг турли шаклидаги хўжалик субъектларининг пайдо бўлиши, янги хилма-хил телекоммуникация хизматлари, технологиялари ва тизимларини жорий этиш, шунингдек, Ўзбекистон телекоммуникация тармоқларини замон талабларига мослаштириш ва ривожлантиришга инвестицияларни жалб этиш, иқтисодий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш лозимлиги ушбу қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш учун асос бўлиб хизмат қилди.

Депутатлар муҳокамасига тақдим этилаётган «Йўл ҳаракати хавфсизлиги тўғрисида»ги қонун лойиҳаси хусусида алоҳида гапириш жоиз. Негаки, статистика маълумотларига қараганда, республикамизда ҳар йили ўртача ўн мингдан ортиқ йўл-транспорт ҳодисалари рўй бериб, уларда икки минг нафардан ортиқ киши ҳалок бўлмоқда. 11 минг нафардан зиёд киши эса турли даражадаги жароҳатлар олмоқда. Шуниси ачинарлики, охирги пайтда бу борада ўсиш аломатлари сезилаётир. Йўл-транспорт ҳодисаларининг 75 фоизи транспорт воситаларининг эгалари айбига тўғри келади, қолган қисми эса автомобиль йўллари аҳволига ва шаҳар кўчалари жаҳон стандартларига мос эмаслигига, шунингдек, йўловчиларимиз йўл ҳаракати қоидаларига тўла риоя қилмаслигига боғлиқ. Буларнинг ҳаммаси йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш ҳуқуқий асосларини белгиловчи махсус Қонун қабул қилинишини тақозо этди. Шунинг учун ҳам мазкур қонун лойиҳаси ишлаб чиқилди. Ушбу қонун лойиҳаси йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш орқали фуқароларимизнинг ҳаёти, соғлиғи ва мол-мулкини, шунингдек, давлат манфаатларини муҳофаза қилишга қаратилгандир.

«Туризм тўғрисида»ги қонун лойиҳаси ҳам катта аҳамиятга эга. Туризмни яхши йўлга қўйиб, мамлакатимиз даромад қисмига қўшимча даромад келтириш мумкин бўлади. Чунки мамлакатимизда чет эллардан келадиган сайёҳларга кўрсатишга арзигулик тарихий ва муқаддас қадамжо, мадраса, мақбара ва иншоотлар жуда кўп. Бу борада ҳукуматимиз томонидан катта ишлар амалга оширилмоқда. Туризмнинг ривожлантириш Давлат дастури қабул қилиниб, Фармон билан тасдиқланганлиги фикримиз далилидир.

Бунёдкор халқимизнинг довруғи, меъморчилик соҳасидаги ютуқлари дунёда маълум ва машҳур. Буни республикамизнинг турли вилоятларидаги асрлар силсиласига дош бериб, ҳозирга қадар бутун дунё аҳлини ўз жозибаси билан мафтун этиб келаётган осори-атиқалар мисолида яққол кўриш мумкин. Сурхондарёнинг Термиз шаҳрида — Ҳаким ат-Термизий, Султон Саодат мажмуалари; Қашқадарёнинг Шаҳрисабз шаҳрида — Доруссиёсат мажмуаси, Оқ сарой; Бухоро шаҳрида — Арк, Сомонийлар, Исмоил Бухорий мақбаралари, Чор Минор, Ситораи Моҳи Хосса; Самарқандда — Регистон майдони, Гўри Амир мақбараси, Бибихоним масжиди, Шердор мадрасаси, Шоҳи Зинда мажмуаси, Улуғбек мадрасаси, Тиллақори мадрасаси; Хоразмнинг Хива шаҳрида — Муҳаммад Амин иноқ, Қутлуғмурод иноқ, Оллоқулихон, Шерғозихонларнинг мадрасалари; Тошкентда эса Кўкалдош мадрасаси, Зайнутдин бобо, Шайхонтоҳур каби кўплаб бебаҳо ёдгорликлар муқаддас зиёратгоҳларимизга айланди. Албатта, буларнинг барчаси мустақиллигимиз шарофатидир. Сўнгги етти-саккиз йил ичида юртимизнинг турли бурчакларида қад ростлаган муҳташам бинолар, музейлар нафақат бизни, балки хорижлик меҳмонларнинг ҳам чинакам ҳайратига сабаб бўлмоқда.

— Сессия муҳокамасига ҳавола этилаётган инсон саломатлигига дахлдор бўлган қонун лойиҳалари ҳам кўпчиликнинг эътиборида турибди...

— Бу бежиз эмас. Зеро, ҳамма замонда ҳам инсон камолоти ва такомили, мамлакатнинг бойлиги ва фаровонлиги, одамларнинг бақувват ва гўзал бўлиши, илм-фан, маънавият ва маданиятнинг юксалиши — барча-барчаси бир омилга — сиҳат-саломатлик деб аталувчи энг ноёб нарсага бориб тақалади. Саломатлик бор жойда ишда унум, ҳаётда тинчлик-тотувлик, санъатда гўзаллик, меҳру вафо, очиқ чеҳра, самимият бўлади. Одамлар соғлиғи ҳақида қайғуриш кеча ё бугун кашф этилган тушунча эмас. Бу инсон пайдо бўлган кундан бошланганлиги маълум. Бугунги кунда инсон саломатлиги барча зарурларнинг ҳам зарури бўлиб қолди. Бу масала фақатгина шифокорларнинг ёки раҳбарларнинггина эмас, барчанинг доимий ишига айланганлиги ҳар қадамда сезилаётир. Республикамизда соғлом авлод учун фаол ҳаракат олиб борилмоқда. Махсус давлат мукофоти — «Соғлом авлод учун» ордени таъсис этилиши, шу ном билан аталувчи жамғарманинг фаолият кўрсатиши бунинг далилидир.

Ҳозирги пайтда соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш ишлари ҳам шиддат билан давом этмоқда. Бундан мақсад — халқимиз, ёшларимиз, болаларимизга хизмат қиладиган соғлиқни сақлаш тизимини вужудга келтириш, уни янада такомиллаштиришдир. «Гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддалар тўғрисида»ги ҳамда «Одам иммунитети танқислиги синдорми ОИТС (СПИД) билан касалланишнинг олдини олиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаларининг тайёрланиши ана шу йўлда ташланган яна бир муҳим қадам бўлди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг 1961, 1971, 1998 йилларда қабул қилинган конвенциялари гиёҳвандлик (наркотик) воситаларини назорат остига олишга қаратилган бўлиб, улар бизнинг мамлакатимизда ҳам бу масалага доир қонун ҳужжатини яратишга асос бўлиб хизмат қилади. «Гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддалар тўғрисида»ги қонун лойиҳаси, авваламбор, қонунга зид равишда наркобизнес воситалари ва психотроп моддалар муомалада бўлишини, улардан тиббий мақсадда фойдаланишни, гиёҳвандлик (наркомания) ва заҳарвандлик билан касалланганлар рўйхатга олинишини тартибга солишга йўналтирилгандир.

«ОИТС билан касалланишнинг олдини олиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси эса жаҳон миқиёсида долзарб бўлиб турган касалланишга қарши кураш олиб боришга қаратилгандир. Ушбу муаммонинг муҳимлиги шундаки, мазкур касалликнинг шифоси ҳозирча аниқланмаган бўлиб, унга йўлиққан одамнинг ҳаётини асраб қолиш чораси йўқ. Бундан ташқари, бу касаллик катта ижтимоий-демократик асоратлар келиб чиқишига, одамзотнинг борлиғига, инсон ва давлатнинг хавфсизлигига таҳдид солишга олиб келади.

Ҳозирги пайтда одамнинг иммунитет танқислиги вируси билан касалланиш ҳоллари дунёнинг 197 давлатида рўйхатга олинган. Шунинг учун ҳам 1991 йилда қабул қилинган амалдаги Қонуннинг янги таҳрири тайёрланиб, унда ушбу касалланишнинг гиёҳвандлик ва заҳарвандлик каби касалланиш билан алоқадорлиги, ушбу касалликнинг бошқаларга ўтиш омилларининг янги кўринишлари, илмий изланишлар натижалари ҳисобга олинган.

Шу ўринда Ўзбекистон хавфсизлигини таъминлашга қаратилган қонун лойиҳалари ҳақида ҳам тўхталиб ўтмоқчиман. «Ўзбекистон Республикасининг Давлат чегарасини ҳимоя қилиш ва қўриқлаш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси Ўзбекистон Республикаси Давлат чегарасини белгилаш, ўзгартириш, ҳимоя қилиш ва қўриқлаш соҳасидаги муносабатларни тартибга солиб туришга мўлжаллангандир. Ўйлайманки, ушбу ҳужжат давлат хавфсизлигини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

«Аҳолини ва ҳудудларни табиий ҳамда техноген хусусиятдаги фавқулодда вазиятлардан муҳофаза қилиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси давлат зиммасида бўлган муҳим вазифалардан бири, яъни авария, ҳалокатлар ва офатлар туфайли юзага келувчи фавқулодда вазиятларнинг оқибатларидан аҳолини ва ҳудудларни ҳимоя қилишни кўзда тутади. Ушбу масала бўйича давлат бошқарув органлари, маҳаллий ҳокимият органлари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг, шунингдек, фуқароларнинг вазифа ва ҳуқуқлари, ваколатлари мазкур ҳужжатда ўз аксини топган. Қонун фавқулодда вазиятлар юзага келиши ва ривожланишининг олдини олишга, фавқулодда вазиятлар туфайли етказиладиган зарарни камайтиришга ва бартараф этишга қаратилгандир.

— Бўлажак сессия муҳокамасига киритилган «Суд ижрочилари тўғрисида» ва «Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаларига бўлган қизиқиш жуда ҳам катта. Таҳририятимизга бу ҳақда келаётган кўплаб хат-хабарлар ҳам фикримизни далиллайди. Сизнинг-ча, бу қизиқишнинг сабаби нимада?

— Гапингизда жон бор. Аммо уларнинг қизиқишига табиий ҳол, деб қараш керак. Чунки судларда ҳар куни ўнлаб, юзлаб қарорлар қабул қилинади. Ҳукмлар эълон қилинади, ҳужжатлар ижро этишга амирномалар киритилади. Шундан сўнг ушбу ҳужжатларнинг қонуний ижросини бажаришдек масъулиятли иш бошланади. Бу вазифа, табиийки, суд ижрочилари зиммасига тушади. Афсуски, шу пайтгача суд ҳужжатлари ва бошқа органларнинг ҳужжатларини мажбурий тартибда ижро этиш вазифаси зиммасига юкланган мансабдор шахсларнинг фаолиятини белгилайдиган, уларни ҳимоя қиладиган қонунлар йўқ эди. Шу жиҳатдан мазкур қонун лойиҳалари сессия муҳокамасига киритилиши айни муддао бўлди. Ҳар икки лойиҳанинг ҳам аҳамияти беқиёсдир. Ушбу лойиҳаларда Адлия вазирлиги тизимида янги — суд ижрочилари институти ташкил этилиши назарда тутилган. Энди судлар ўз қарорларини ижро этишдан озод этилиб, ушбу вазифа бевосита суд ижрочилари зиммасига юклатилади. Бу эса суд ҳокимияти мустақиллигини янада мустаҳкамлашга имкон яратади.

Кўриб турганингиздек, суд ижрочиларига катта ваколатлар берилмоқда. Энди улар ўзлари мустақил равишда процессуал ҳаракатларни амалга оширишга ҳақлидирлар. Шу билан бирга, суд ижрочиларининг суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларининг ижроси учун масъулияти кучайтирилган.

— Барчамизга аён: бу йил — сайловлар йили. Шу муносабат билан Парламентимизнинг ушбу сессиясида ўтказилажак сайловлар билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилиши кўзда тутилмоқда. Бу ҳақдаги фикрларингиз билан ҳам ўртоқлашсангиз.

— Бажонидил. Аввало, шуни айтиш керакки, демократиянинг энг асосий принципи — фуқароларнинг сайлов ҳуқуқи, ўз хоҳиш-иродасини эркин изҳор этиш ҳуқуқини таъминлаш учун зарур асосни яратиш масалалари Олий Мажлиснинг доимий диққат марказида бўлди. «Ўзбекистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси тўғрисида»ги Қонун қабул қилинди. Унга мувофиқ, сайлов тизимининг демократик принципларини амалга оширишни таъминлаши лозим бўлган мустақил орган тузилди. Мамлакатнинг сайлов тўғрисидаги қонун ҳужжатлари жиддий тарзда қайта кўриб чиқилди, фуқароларнинг сайлов ҳуқуқларини кенгайтиришга қаратилган ўзгартишлар киритилди. Шу билан бирга, халқаро талабларга мувофиқ бўлган, ЕХҲТ ҳужжатларида баён этилган принципларга монанд янги ҳуқуқий нормалар жорий этилди.

Сессия кун тартибидаги сайлов тўғрисидаги қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш, иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига ҳамда халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашларига сайлов тайинлаш, Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини тайинлаш тўғрисидаги масалалар ҳам аҳамияти жиҳатидан диққатга сазовордир.

Ҳозирги пайтда мамлакатимизда Халқ демократик партияси, «Адолат» социал демократик партияси, «Ватан тараққиёти» партияси, «Миллий тикланиш» партияси, Фидокорлар партияси фаолият кўрсатиб келмоқда. Сайловда иштирок этиш учун ҳамма партияларга тенг шароитлар яратилишининг, сайловлар адолатли, демократик тарзда ўтишининг қонуний асосларини таъминлаш Парламентнинг вазифасидир.

— Сўнгги вақтларда Олий Мажлис депутатлари мамлакатимизнинг турли вилоятларида бўлишиб, оддий одамлар билан учрашмоқдалар. Ушбу юзма-юз мулоқотлар таассуротлари, натижалари ҳақида гапириб берсангиз.

— Биласизми, ушбу учрашувлар одатдагидек катта мажлислар хонасида ёки расмий жойларда эмас, балки маҳаллаларда, гузарларда, чойхоналарда, магазинларда, истироҳат боғларида, ишлаб чиқаришда банд бўлганлар билан дастгоҳ ёнида, ширкат, деҳқон, фермер ва жамоа хўжаликларининг дала шийпонларида, маориф ва маданий муассасаларнинг ўқув хоналарида бўлиб ўтди.

Депутатларнинг халқ ичида юриб, бевосита мулоқотда бўлишлари одамларда яхши таассурот қолдирди. Улар барча масалалар бўйича кўнгилларини очиб сўзладилар. Шундай мулоқотларга чанқоқ эканликларини билдирдилар.

Биз, депутатлар ҳам одамлар кайфиятини ўргандик, уларнинг дунёқарашида ўзгаришларни ҳис этдик, ёшларимиздаги келажакка ишонч ва юртга, халққа садоқат туйғуларини кўриб, кўнглимиз кўтарилди. Айниқса, бундан етти, саккиз йил аввалги кайфиятларни кўрган, билган депутатларда ҳозирги ҳолат тамоман ўзгача таассурот қолдирди.

Биз билан мулоқотда бўлганлар — ёшу қари, эркагу аёл, деҳқону тадбиркор, барча тоифадаги одамлар давлатимизнинг ички ва ташқи сиёсатини маъқуллаб гапирдилар.

Депутатлар томонидан сайловлар масаласи муҳокамага ташланмади. Лекин одамларнинг ўзлари бир неча жойларда бу масалани кўтардилар, ўз таклиф-мулоҳазаларини билдирдилар. Бу таклифлар қўмиталарда ўрганилиб, шу асосда сайлов тўғрисидаги қонун хужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш мўлжалланмоқда.

Ширкат, фермер ва деҳқон хўжаликларида бўлганимизда, деҳқонлар қишлоқ хўжалиги бўйича қабул қилинган қонунлар ишлай бошлаганини ва бу ўзлари учун нақадар фойдали эканлигини мамнуният билан эътироф этдилар. «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Қонун маҳалла оқсоқолларига фуқаролар ўртасида жиддий иш олиб боришда катта ёрдам бераётганига биз ишонч ҳосил қилдик. Фуқаролар фақат қонунларга эмас, балки уларга киритилаётган ўзгартиш ва қўшимчаларга ҳам қизиқиш билан қарамоқдалар.

Барча учрашувларда мамлакатимизда олиб борилаётган сиёсатни қўллаб-қувватлаш, тинчлик-осойишталик ислоҳотлар муваффақиятининг гарови эканлиги, бунга ҳамманинг аҳиллиги ва бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилиши орқалигина эришиш мумкинлиги уқтирилди. 16 февраль воқеалари қаттиқ қораланди. Халқимиз янада жипслашиш, ҳар қандай қора ниятли кишиларга ҳамжиҳат зарба бериб, мустақилликни ҳимоя қилиш зарурлиги эътироф этилди.

Учрашувларда Президентимиз И. Каримовнинг Олий Мажлис XIV сессиясидаги маърузасида баён этилган мамлакатимиз ва жамиятимиз олдида турган долзарб вазифалар, шунингдек, Олий Мажлис сессиясида қабул қилинган қонунлар ва қарорлар мазмун-моҳияти ҳақида, амалдаги қонун ҳужжатлари ижросига алоқадор амалий таклиф-мулоҳазалар билдирилди.

Биз, Олий Мажлис депутатларининг бурчимиз эса халқимизга давлатимиз олиб бораётган кенг кўламдаги ислоҳотлар, қабул қилинаётган қонун ва қарорларимизнинг мазмун-моҳиятини вақтида етказиш, халқимизнинг давлат ва жамият қурилишидаги иштирокини янада фаоллаштиришга кўмаклашишдир.

«Халқ сўзи» мухбири
Фурқат САНАЕВ
суҳбатлашди.

МУЛОҚОТ

ОДАМЛАР БИЛГАН ҲАҚИҚАТ

Жиззахга бориб, кексаю ёш билан гурунг қуринг, жуда тез тил топишиб кетасиз, улар давримизнинг энг муқаддас, энг олий ҳақиқатлари ҳақида ниҳоятда оддий ва ниҳоятда самимий дил сўзларини айтадилар. Чунки оддий одамлар рост гапирадилар.

Рост сўзларни очилиб-сочилиб айтаётган одамлар билан расмий ёки баландпарвоз оҳангда гапиришдан тортинасан, киши. Чунки оддий одамлар бирор нарсага таъриф берар экан, бўяб-бежаб ўтирмайди, сўзларига ортиқча "пардоз" ҳам бермайди — шартта айтади-қўяди.

Пахтакор туманида янгигина қурилган "Тошкент" маҳалла гузарида отахонлар даврасига тушиб қолдик. Биқинига лўлаболишни босиб, кўк чойни айлантириб ўтирган мўйсафидларнинг тили дуода: шундай даврга етказган Аллоҳга шукр, шундайин гузар-гўшалар қуриб беришда бош бўлаётган ҳокимларга ташаккур, эл-юрт деб бор ҳаловатини бахшида қилаётган инсонларимизнинг умри бардавом бўлгай!..

Аҳад ота Эшмуродов қирқ йил журналистлик қилган экан, ҳозир кўзи бироз хира тортибди. "Газеталарни невараларим ўқиб беришади, - деди отахон, - дунёда бўлаётган ола-тасир уруш-жанжалларни эшитиб, "Ё, тавба!" деб ёқа тутаман. Нима, бу одамлар дунёга урушиш ниятида, одам ўлдириш мақсадида келганми?.. Ахир, тинчлик, хотиржамлик бўлмаса, бир сандиқ тилланг бўлган тақдирда ҳам, у нимага татийди?!"

— Маҳаллаларимизнинг кўрк оча бораётганининг ўзиёқ одамларимизнинг мустақилликка бўлган муносабатини ўзгартириб юборяпти, — деди туман "Нуроний" жамғармаси кенгаши раиси Эркин ота Носиров. Оппоқ укпар соқоли кўксига тушган Бозор бобо Қодиров эл-юрт оғирини енгил қилаётганларнинг ҳаққига дуо қилди.

Йўл усти кета туриб, машинани олисда элас-элас кўринган чайла томон бурдик. Чўл қуёшининг тафтида азбаройи тупроқ ун бўлиб кетибди-ей! Саратон иссиғи куйдираман, дейди. Чийдан тикланган чайла панасига ўтсангиз, шабада жонингизга роҳат бағишлайди. Деҳқон хўжалиги аъзоси Кулчабой ота Алимовнинг оила аъзолари "кўкдан тушган" меҳмонларни кўриб, шошиб қолишди. Ким обдастада сув келтириб қўлга қуйган, ким сочиқ тутган, ким полизга югуриб карсиллама қовун-тарвуз танлаган. Ҳай-ҳайлашимизга қарамай, чайла сўрисига тўшалган дастурхонни ширindан-шакар қовун-тарвуз, коса-коса ёғли қатиқ ва тандирдан янги узилган бўрсилдоқ нонлар безади.

— Э, отахон, шунча нарсани қачон еб бўламиз, қўйинг, энди, — дедик хижолат бўлиб.

— Бизнинг полиз тепасига учта депутат келади-ю, қовун-тарвузни аяймизми!.. Ҳозир молимни сўйдираман, қозон осамиз! - деди ота фарзандлари, набираларини тезлаб. - Аппарат бор-ку, аппарат, - деди Кулчабой ота ошқозонга ишора қилиб, - шу омон бўлса, ҳар қанча есангиз кўтаради.

Кулишдик. Саккиз нафар фарзанд, ўттиз чоқли неварасини қанотига олиб дондун экиб, пахта етиштириб, қовун-тарвуздан ризқи-насибасини топиб яшаётган бу оила аъзоларига ҳавасимиз келди.

«Гулистон» ширкат хўжалигида меҳнат фахрийси Абдумажид Эргашев меҳнат қилишнинг ҳикмати, унинг машаққатию ҳузури ҳақида очилиб гапирди.

— Меҳнат — бу дунёдаги барча иллатларга даво, ҳатто тухмату бўҳтонга ҳам, ёвузликларга ҳам меҳнат билан жавоб бериш мумкин. Меҳнат орқали турмушини яхшилаётган одамлардан ҳар қандай ёмонлар ҳушёр тортади...

Шу эмасми, оддий одамларнинг оддий, лекин соф ҳаётий фалсафаси!.. Мамлакатимизнинг ҳозирги ҳаётининг мазмуни, олдимизга қўйилган энг эзгу орзу-умидларимиз мужассам эмасми шу сўзлар замирида!

Зарбдор туманидаги фермер Тўхтамурод Ҳамроев кўп йиллар уриниб, ниҳоят, қуриб битказган хумдонни бориб кўрдик. Шу жойнинг ўзида ўттизтагача маҳаллий йигитлар иш билан таъминланибди.

— Ғиштга харидор борми? - сўрадик қизиқиб.

— Уй қураман, деганнинг саноғи йўқ.

— Катта ғишт заводлари билан рақобатдан чўчимайсизми?

— Рақобатнинг йўли осон, сифатни ошириб, лоақал бир сўм арзонлаштира олсак, харидор бизники-да!..

Умуман, зарбдорликларнинг шашти баланд. Ўзиям, кейинги ўн йилда туман биринчи марта ғалла топшириш шартномасини уддалабди! "Шу ўн йилликнинг бошида мустақиллик ҳақида шивирлашиб гапирган бўлсак, - дейди шоира Венера Иброҳимова, - мана, истиқлолнинг саккиз йиллик самарасини кўриб турибмиз. Бу рўшноликни асраш-авайлаш учун биринчи навбатда ёшларимиз қалбида ишонч туйғусини шакллантирмоғимиз лозим".

Куни кеча матбуотда эълон қилинган ғаллакорларни мукофотлаш тўғрисидаги Фармонда номи тилга олинган Бузиёд Абдуқаюмова ҳам шу хўжаликдан экан. "Бузиёд опа гапга эмас, меҳнатга чечан", дейишди ҳамқишлоқ аёллар. Опа ўттиз йилдан буён пиллакорлик, ғаллакорлик, пахтакорлик заҳматини чекибди.

— Ғалла етиштиришдаги меҳнатларим эвазига "Шуҳрат" медали билан тақдирландим. Бошимиз осмонга етди, - деб қувончини изҳор қилди камтарин опа.

Учрашувга келган хотин-қизлар ўзларини қизиқтирган кўплаб саволларга ойдинлик киритиш мақсадида фурсатдан фойдаланишга ҳаракат қилишди. Яхшиям, сафимизда вилоят ижтимоий-таъминот бошқармаси бошлиғи Сокина опа Алмаметова бор эканлар, у киши ҳукуматимиз томонидан оилаларга, хусусан, аёл-қизларга яратилаётган шароитлар, берилаётган имтиёзлар ҳақида батафсил маълумот бердилар.

Шу хўжалик аъзоси Ўнғор ака Ўринбоев ҳам фермерлик қилиб кам бўлмабди. Шу йил шартномадаги 48 тонна ўрнига 82 тонна ғалла топширибди. Яна 72 гектар майдонда ғўза авж олиб, кўзни яшнатяпти.

Пайкаллар орасига кириб, белга ураётган ғўзадаги гулу кўсаклар сонини санашга қизиқдик. Биримизда қирқта, иккинчимизда элликта, учинчимизда... гапнинг ростини айтсак, мезбонлар "Илтимос, кўсакни санаманглар, нечталигини газетга ёзманглар ҳам", дейишди. Чунки, аввало, уста пахтакорлар бир қарашда ёки бир оралашда гектарда қанча кўсак бўлиши ва ундан қанча ҳосил кўтарилишини чамалаб улгурар экан, иккинчидан эса... ирим-да, кўз тегмасин деганларидек...

Биз бу гапга астойдил рози бўлдик, илоё кўз тегмасин: ғалламизни ҳам, пиллаю пахтамизни ҳам ёмон кўзлардан Ўзи асрасин...

Фермерлар даврасида ўтириб чойлашганимизда, фермерлик қонуни хусусида сўз борди. Ҳозирги бозор муносабатлари шароитида фермер қанчадан-қанча одамлар билан муносабатга киришиши, шу муносабатларни ҳужжатлаштирувчи шартномаларни янада пухталаш зарурлиги ҳаётий эҳтиёжга айланаётганини айтишди. Тўғри-да, ҳеч бир қонун қотиб қолган ҳужжат бўла олмайди, у ҳаёт тақозоси ва талабларидан келиб чиққан ҳолда, вақти-вақти билан ўзгартирилиб, бойитилиб борилади. Чунончи, зарбдорлик Урдуш Абдумажидов сув танқис шароитида суғоришни ташкил этиш муаммоларидан сўзлади, Турад Бобобеков эса қишлоқ жойларида олиб борилаётган ислоҳотлар суръатини янада жадаллаштириш кун тартибига киритилса, деган истагини билдирди.

Зоминдаги "Сайқал" чойхонасига кираверишдаги каттакон фаввордан отилаётган сувни кўрган одам "Жуда катта моторлар ўрнатилган экан", дейди беихтиёр. Йўқ, ундай эмас - тоғдан тушиб келаётган сув шиддатидан вужудга келган кучдан фойдаланиб қурилган фаввора остига ҳеч қандай моторнинг ҳожати бўлмаган экан!..

Гулнора Азимованинг самимий сўзлари йиғилганларни тўлқинлантириб юборди:

— Мен Зоминнинг «Оқтепа» маҳалласидан АҚШга бориб таҳсил олдим. Оддий ўқитувчи оиласиданман. Беш-олти йил бурун бундай гапни биров эшитса, телбага чиқариши ҳеч гап эмас эди. Биз, ёшларга эътибор ва халқимизнинг мадади туфайли шундай имкониятга эришдик. Эндиги вазифамиз шу ишонч ва шу имкониятга муносиб жавоб бериш ва юртимизга, халқимизга наф келтириш.

Жиззах вилоятининг у бошидан бу бошига бир кунда машинада бориш мумкин, шу аснода пурвиқор тоғлар ҳавосидан мириқиб нафас оласиз, Зомин тоғ ва ўрмонларида совуқ қотасиз, Зарбдорнинг сўлим ҳовуз бўйларидаги боғда жон сақлайсиз, бепоён қир-адирларни ортда қолдириб, чўл иссиғига бардош бериб, Форишга етиб борсангиз, яна ўзига хос бир табиат мўъжизасига рўпара келасиз. Туман маиший хизмат уйига роса тушлик пайти бориб қолибмиз. Чеварлар, сартарошлар ва бошқа хизматчилар сийраклигидан фойдаланиб, икки қаватли бино хоналарига бирма-бир бош суқдик. Зумда мезбонлар йиғилишди, уларга мижозлар қўшилди, шу алфозда суҳбат ва гурунгларимиз давом этди, Чеварлар етакчиларидан бўлган Бозоргул Кенгашева гапнинг «ўғилбола»сини айтди:

— Э, меҳнат қиламан деган одамга иш тўлиб ётибди, дангаса ер чизиб ўтираверади. Мана, қизларимиз кўйлак тикиб чарчамаяпти. Буюртмачилар етарли, топишимиз ҳам чакки эмас.

— Келин кўйлакларга буюртма кўп, — илова қилди қақажон қизлардан бири.

Келин кўйлак... дарвоқе, келинлик кўйлак, келин саруполари тўйнинг, тинчликнинг, фаровонликнинг рамзи-тимсоли эмасми?! Форишда бўладими, Зоминда, Зарбдорда ё Пахтакорда бўладими - оддий одамларимиз меҳнат қилаяпти, унинг маҳсулини олаяпти, бола-чақасини бағрига босиб умргузаронлик қилаяпти.

... Жиззахга борсангиз, кексаю ёш билан тезда тил топишиб кетасиз, бунинг сири битта: улар энг олий, энг азиз ва энг муқаддас ҳақиқатларни жуда-жуда оддий ва халқона самимият билан гапирадилар...

Фарруҳа МУҲИДДИНОВА,
Мўътабар СОДИҚОВА,
Хуршид ДЎСТМУҲАММАД,
ОЛИЙ МАЖЛИС ДЕПУТАТЛАРИ.

БАЙРАМ КУНИ ИШ БОШЛАЙДИ

Жалолқудуқ тумани марказида қад ростлаётган коллеж биноси Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 8 йиллиги нишонланадиган куни фойдаланишга топширилади. Педагог-кадрлар тайёрланадиган бу ўқув даргоҳи ўз бағрига 400 нафар ёш йигит-қизни қабул қилиб олади. Ҳозир бу ерда иш уч сменада ташкил этилган. 21 та қурилиш ташкилоти ва қатор фирмалар ягона мақсад — коллежни сифатли битказиш ниятида ишламоқда.

СУРАТЛАРДА: коллеж биноси қурилишида; 124-механизациялашган кўчма колонна қурувчилари Абдураҳим Йўлдошев, Козим Нишонов, Қаҳрамон Абдураҳмоновлар.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛОВ
олган суратлар.

РИНГ ОРТИДАГИ ҲАЁТ

Бирор инсон ҳақида нимадир ёзмоқчи бўлсангиз, дастлабки гапни нимадан бошлаш қийин кечади. Айниқса, дунёга машҳур, мамлакатимиз спортининг фахрига айланиб қолган кишилар ҳақида ҳикоя қилишдек масъулиятни елкага олганингда, буни янада чуқурроқ ҳис этасан.

Бугун сизга ҳикоя қилмоқчи бўлган қаҳрамонимиз Руфат Рисқиевни катта-кичик яхши танийди. У 1974 йили Кубада бўлиб ўтган бокс бўйича биринчи жаҳон чемпионатида ғолибликни қўлга киритган. Олимпиада ўйинларидан ҳам биринчи медални айнан Р. Рисқиев 1976 йилда Ватанимизга олиб келган. Шунингдек, Руфат Куба очиқ чемпионатида икки марта ғолиб чиққан ягона боксчидир. Бу оламшумул ғалабаларни барча спорт ишқибозлари яхши эслайди. Аммо Р. Рисқиевнинг ринг ортидаги ҳаётидан, кечмишларидан, унинг йўлига қўйилган тўсиқлардан ҳамма ҳам хабардор бўлмаса керак. Қуйидаги мақола ана шу ҳақда.

Кун пешиндан оққан. Тоғ қояларини куйдиришга улгурган июль жазирамаси Водил қишлоғига, қалин ўтлоқлар орасида бекинган уйларга ҳам ҳовурини тўкади. Ҳатто бу ерда — Шохимардон тоғларида ҳам ҳаво шунчалар иссиқ ва оғирки, худди баданга келиб урилади. Жазирамадан дарахтларнинг барглари сўлиган, қушларнинг сайроғи тинган, қилт этган шабада йўқ. Ёшлар терма жамоасини тушки дам олишга жўнатган Борис Андреевич айвондаги курсида ўтирар ва қишлоқ кўчаларини чангитиб келаётган мотоциклчидан кўз узмасди. Табиатдаги ҳамма жонзот ўзини сояга урган бу паллада у қаёққа бунча шошилаяпти? Буёққа, базага келаётганга ўхшайди, шекилли. Дарҳақиқат, мотоциклнинг пат-пати лагерь дарвозасининг ёнига келиб тинчиди. Борис Андреевич ўрнидан туриб кутилмаган меҳмонни қаршилади. Усти-боши терга ботган, ёшгина милиционер йигит унинг ёнига келди:

— Ассалому алайкум. Гранаткин сиз бўлсангиз керак-а?

— Ҳа, менман, нима хизмат билан келдингиз?

— Сизнинг номингизга ҳукумат шошилинчномаси бор. Имзо чекиб, қабул қилинг.

Борис Андреевич қизил йўлли шошилинчномани қўлига олиб, унга кўз ташлади: «Ота, тезроқ етиб келинг, зарур ишлар чиқиб қолди, РУФАТ».

Гранаткин мусобақага тайёргарлик кўраётган болаларни иккинчи мураббий ихтиёрига топшириб, ўша куниёқ Тошкентга жўнади. Кейинги кун эрталаб эса, Кисловодскка учди. Мамлакат бокс терма жамоаси Кубадаги чемпионат олдидан махсус тайёргарликдан ўтаётган жойга етиб борди.

Йўл бўйи турли хаёллар устозга тинчлик бермади. Руфатга нима бўлди экан, ахир улар бир ойдан кейин, тайёргарликнинг иккинчи босқичида Сухумида учрашишга келишишган эдилар-ку? Ўйлаб-ўйлаб, ўйига етолмаган Борис Андреевич Кисловодск аэропортидан такси ёллаб, тўппа-тўғри спорт базасига жўнади. Боксчилар истиқомат қилаётган меҳмонхонага етиб келди, Руфат турадиган хонага чиқди...

Столча атрофида мамлакатнинг энг кучли боксчилари — москвалик, оғир вазндаги Европа чемпиони Витек Улянич, енгил вазнда бўлажак жаҳон чемпиони Валерий Львов ва Руфат ўтиришибди. Ҳаммасининг афт-ангоридан таъбларининг ниҳоятда тирриқлиги шундоққина англашилиб турибдики, бирон нарсани сўрашнинг ҳам ҳожати йўқ. Қуруққина салом-аликдан сўнг Борис Андреевич Витка ва Валерадан Руфат иккаласини холи қолдиришни илтимос қилди. Мураббий ва шогирднинг мулоқоти оғир кечди. Йиғин олдидан на Гранаткин, на Руфат, на жамоанинг бошқа боксчилари жаҳон чемпионатида 75 килограмм вазнда Руфат Рисқиевнинг чиқишига шубҳа қилишмасди. Мамлакатнинг чемпиони бўлса, ушбу вазн тоифасида унинг олдига тушадиган боксчи йўқ бўлса...

Аммо тўсатдан жамоа орасида жаҳон чемпионати биринчилигига Руфат бормас эмиш, унинг ўрнига кейинги икки йил давомида ярим оғир вазнда курашга чиқаётган москвалик Вячеслав Лемешев қатнашармиш, деган миш-мишлар ўрмалаб қолди.

Лемешевнинг Рисқиев билан бир хил вазн тоифасида беллашувга чиқишдан қўрқиб, ярим оғир вазн тоифасига ўтиб олганини эса ҳамма биларди. Бу миш-мишлар Руфатнинг асабини бузиб, унинг машқини маромидан чиқариб юборганди. «Комсомольская правда» газетасида ёшлар кунига бағишлаб чиқарилган мақолача дард устига чипқон, сабр косасига томган сўнгги томчи бўлди. Газета бир гуруҳ ёшларнинг суратларини босиб чиқарганди. Улар орасида Слава Лемешевнинг сурати ҳам бор эди. Қисқагина суҳбатда у ўзининг Олимпиада чемпиони унвонини янада мустаҳкамлаш ниятида Кубадаги жаҳон биринчилигига тайёргарлик кўраётганини баён қилганди...

Миш-мишлар ва газета мақолачасидан нохуш ўйларга борган Руфат Лемешев билан ошкора гаплашишга қарор қилди:

— Слава, менинг ўрнимга Кубага боришга тайёрланаётганинг ростми?

— Ҳа, тренер шундай қарорга келди...

Руфат булар ҳақида Борис Андреевичга айтар экан, ўзининг аламини ичига сиғдира олмади.

Спортимиз юлдузлари

— Бу қандай гап, ота, мен Лемешевни баҳсда енгиб чиққанимни, ундан кучли эканимни ҳамма билади-ку? Кубада ҳам бўлганман, уларнинг боксчилари билан жанг қилганман, ҳаммасини нокаут билан ютганман. Ҳайронман, нима учун мени чеккага итаришади?

Гранаткин жавоб беришга шошилмади. Рингга чиққан пайтларида ёрилган қошларини аста силаб, сўнгра қўлларини Руфатнинг елкасига қўйиб деди:

— Қўявер, йигит, бунча пешонангни тириштирма, сен ахир жангчисан. Ким у ёққа боради, ким бормайди, ҳозирча ҳеч қандай расмий қарор қилинган эмас. Шунинг учун эртадан бошлаб тайёргарликни тўлиқ дастурда давом эттирамиз, сени терма жамоадан чиқариб ташлашларига. йўл бермаслигимиз керак. Мен шахсан ўзим бу «ўйин»ларнинг тагига етишга ҳаракат қиламан.

Эртаси кундан Руфат яна қатъий жадвал асосида тайёргарликка киришди. У одатдагидек, умумжамоа миқёсидаги машқлар билан кифояланиб қолмай, қўшимча машқлар ҳам бажарарди. У ким билан бўлмасин, қачон ва қаерда бўлмасин, олишишга, ғалаба қозонишга қодирлигини ҳис этарди.

Гранаткин эса машғулотлардан бўш пайтида терма жамоада қандай найранглар бораётганини, Рисқиевнинг чемпионатга тайёргарликдан воз кечиб, таслим бўлишидан ким манфаатдор эканлигини билишга ҳаракат қилди.

Хуллас калом, миш-мишлар ва газетадаги чиқишнинг моҳияти аён бўлди. Юмшоқроқ айтганда, булар куракда турадиган ишлар эмасди. Дўстлари ва жамоадошлари орасида ажойиб спортчи Слава Лемешев Лев Сегаловичнинг севимли шогирди, армия спорт клубининг боксчиси эди. МАСКнинг бош устози Юрий Разоняк эса, бу пайтларда мамлакат бокс терма жамоасига бошчилик қиларди. 1972 йилда, Мюнхендаги Лемешевнинг ғалабасидан сўнг Сегалович ва Разоняклар хизмат кўрсатган устоз деган юксак унвонга сазовор бўлишди. Шундан бошлаб Сегалович Слава Лемешевнинг спортдаги бундан кейинги истиқболи ҳақидаги ташвишларни Разонякка юклади. Ва Разоняк терма жамоа раҳбари сифатида жаҳон чемпионатига ўз шогирдини тиқиштира бошлади. Чунки Славанинг шундай нуфузли мусобақада ғалаба қозониши унга яна янги поғонага кўтарилишига имкон берар ва ўз-ўзидан бўлғуси имтиёз ва бойликларни олиб келарди. Рисқиев-чи, Рисқиев ким бўпти ўзи? Тўғри, у кучли боксчи, аммо Тошкентдай чекка бир шаҳардан келган бу йигитни қўллаб, бирор мартабага эришиб бўлмайди. Москвага, МАСКка олиб келолмаслиги аниқ. Агар у ғалаба қилган тақдирда ҳам, шон-шуҳрат унга насиб этмайди.

Ринг орқасидаги найрангли «ўйин»ларнинг манзараси ана шундан иборат эди. Борис Андреевич нима қилиб бўлса-да, вазиятни ўзгартиришга уринди. Терма жамоанинг бошқа устозларига бу ҳақда гап очди. Улар Руфатнинг кучлилигини сўзсиз тан олишар, аммо қўллаб-қувватлаш масаласида иложсиз эканликларини айтишарди. Борис Андреевич Руфатни Лемешев билан яккама-якка жангга чиқаришга ҳаракат қилар, ўшанда уларнинг қайси бири кучли экани маълум бўлади, дерди. Аммо жамоа раҳбарияти бундай учрашувни ўтказишдан бош тортарди.

Кунлар ўтиб борарди. Жамоа тайёргарликни давом эттириш учун Сухумига борди. Руфат астойдил машқ қилар, бироқ Кубага борадими, йўқми, бу ҳали номаълум бўлиб, аросатда ғоят қийналарди.

Ниҳоят, спортчилар тайёргарлигининг финал босқичи — яккама-якка беллашувлар машқлар натижасини кўрсатиши, оқни оққа, қорани қорага ажратиш фурсати етиб келди.

Разоняк Гранаткиннинг қатъий талаби билан Руфат ва Лемешев ўртасидаги беллашувни ўтказишга мажбур бўлди.

— Буёғи фақат ўзингга боғлиқ, — деди устоз беллашув олдидан Руфатга. — Енгсанг, ўзингнинг кучингни кўрсата олсанг, чемпионатга борасан.

Руфат ўша куни кундалигига шундай деб ёзиб қўйди: «Бугун мен учун жаҳон чемпионатининг финал жанги». У охирги тўсиқ — Лемешевни енгадиган бўлса, Кубага бориб, ғалаба қилишига тўла-тўкис ишонарди.

Ҳамманинг кўз олдида Руфат жангни ҳалол ютди. Биринчилик тўғрисидаги масала ўз-ўзидан ҳал этилган эди. Аммо Разоняк унча-мунчага ён бермайдиган одамлар тоифасидан. У ўз шогирдини чемпионат рўйхатига тиркаш учун ҳамма имкониятларни ишга солишга қарор қилди.

Николай Анфимов ва Олег Коротаев ўртасидаги беллашув бунга имкон туғдирди. Уларнинг ҳар иккаласи ҳам кучли, фавқулодда зарбага эга бўлган боксчилар эди. Беллашув тезда ниҳоясига етди. Николай ўнг томондан илк зарб бериши билан Коротаев жавоб зарбаси билан Анфимовни чирпирак қилди. Нокаут. Чемпионатга Олегнинг бориши аниқ бўлди. Разоняк Анфимовдан бир айёрона ўйинда фойдаланишга жазм этди.

Иккинчи кунги яккама-якка курашда Разоняк Руфатга заҳирадаги боксчи — Леонид Шапошниковни қарши қўйди. Руфат ҳеч бир қийналмасдан рақиби устидан ғалаба қозонди. Слава Лемешевни эса Николай Анфимов билан беллашувга чиқарди. Кечаги нокаутдан ўзига келолмаган самарқандлик боксчини ўз шогирдига бас келолмайди, ярим оғир вазндаги ғалабасидан сўнг Славада Руфатнинг ўрнига даъвогарлик қилишга асос туғилади, деб ўйлаганди. Аммо янглишганди... Анфимов ҳам бўш келадиганлардан эмас, ҳақиқий жангчи, мард йигит. Жанг бошланди. Лемешев новча, хипча гавдали, узоқ масофадан туриб ҳужум қилишга одатланган. Коля эса ундан пастроқ, чайир, бетўхтов ҳужумга ташланади. Лемешев қарши зарбалар берди, Коля эгилди ва шу аснода рақибининг энгагига кескин ва аниқ иккита зарба берди. Лемешев қулади. Бечорани рингдан кўтариб олиб чиқишди. Ҳа, бировга чоҳ қазисанг, ўзинг йиқиласан. Тақдирнинг тақозоси, йўқ, Яратганнинг ўзи узоқ чўзилган бу ўйинларга чек қўйди. Бу жангдан кейин ҳаммаси равшан бўлди. Руфатнинг вазн тоифасида ундан бошқа ҳеч ким биринчи жаҳон чемпионатида қатнашишга даъвогарлик қилолмайди. Терма жамоа Сухумидан тўппа-тўғри Кубага учди. Булар орасида Гранаткин йўқ эди — уни рўйхатга киритишмасдан, ўз шогирдининг кучига ишониб, раҳбарларга тикка боргани учун «тепиб» юборгандилар. Учиш олдидан Борис Андреевичнинг Руфатга тайинлаган гапи шу бўлди:

— Сен тренернинг гапига кир, хўп деб тур, аммо иккаламиз келишганимиздек ҳаракат қил. Ва, албатта, чемпион бўлиб қайт — иккинчи ўрин бўлиши мумкин эмас!

— Ҳаракат қиламан, ота, — жавоб берди Руфат.

Жаҳон чемпионати баҳсларини, ўз шогирдининг қаҳрамонона олишувларини Борис Андреевич ҳам куррамиздаги миллионлаб одамлар каби телевизордан томоша қилди. Буёғи эса ҳаммангизга яхши маълум...

Фотима ШАРИПОВА.

***ГАЗЕТА САҲИФАЛАНАЁТГАНДА:** Руфат Рисқиев таҳририятга қўнғироқ қилиб, шундай деди:*

— Менинг бутун ҳаётим спорт билан узвий боғлиқ. Шунинг учун Вазирлар Маҳкамасининг яқинда қабул қилинган «Ўзбекистонда жисмоний тарбия ва спортни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори мени жуда тўлқинлантириб юборди.

Қарорда таъкидланганидек, республика боксни ривожлантириш марказининг тузилиши ҳам янги-янги истеъдодларни кашф қилишда катта аҳамият касб этиши шубҳасиз. Шунинг учун мен ушбу хайрли ишга бош қўшган ҳолда жаҳон чемпионатлари, халқаро ва бошқа мусобақаларда қўлга киритган барча медаль ҳамда совринларимни мазкур марказга топширишга тайёрман. Ўзбекистоннинг барча «чарм қўлқоп» усталарини мамлакатимизда физкультура ва спортни янада ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшишга чақираман.

СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН

Бутун мамлакатимизда бўлгани каби Тошкент шаҳрида ҳам тиббиёт соҳасини ривожлантириш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, мавжуд соғлиқни сақлаш муассасаларини замонавий ускуналар билан жиҳозлаш, янгиларини барпо этишга алоҳида эътибор берилмоқда. Собир Раҳимов туманидаги 3-туғруқхонада бўлган киши бунга тўла ишонч ҳосил қилади. Бу ерда тажрибали врачлар, малакали тиббиёт ходимлари аҳолига намунали хизмат кўрсатмоқдалар, соғлом авлоднинг вояга етишиши йўлида ҳормай-толмай меҳнат қилаяптилар.

СУРАТДА: бош врач Умида Файзиева (чапда) ва болалар бўлими шифокори Манзура Толипова дунёга янги келган чақалоқни кўздан кечиришаётир.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ҚИШЛОҚ ШИФО МАСКАНЛАРИ

Фориш туманида қишлоқ инфратузилмасини ривожлантиришга жиддий эътибор қаратилмоқда. Янги маданий-маиший ва савдо хизмати корхоналари очилмоқда. Жумладан, куни кеча туман марказидан 55 километр олисда жойлашган Ухум қишлоғида замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган қишлоқ врачлик пункти фойдаланишга топширилди. Саломатлик маркази қурилишига қарийб 15 миллион сўм сарфланди.

Тумандаги Михин қишлоғида ҳам шундай даволаш маскани ишга тушди.

Йўлчи ЖЎРА, ЎзА мухбири.

KINGSLAND INVEST GROUP LTD., BVI

Европада ишлаб чиқарилган оппоқ, шаффоф

ШАКАРНИ

жаҳон бозори нархида консигнация асосида конвертация қилиш ҳуқуқига эга бўлган компанияларга таклиф этади.

Мурожаат учун телефонлар: 54-84-18, 54-84-19.
Факс: 54-83-68.

2012

ГЕПАТИТ ВА ВИРУС КАСАЛЛИКЛАРИГА ҚАРШИ ЯНГИ АНТИҚА ВОСИТА

ЎЗБЕКИСТОНДА БИРИНЧИ БОР

АМИКСИН препаратининг 10 таблеткаси Сизни гепатит ва бошқа вирус касалликларидан даволайди

АМИКСИН®

ГЕПАТИТ
УРОГЕНИТАЛ ХЛАМИДИОЗ
ГЕРПЕТИК ИНФЕКЦИЯ
ОРВИ ва ГРИПП
ТАРҚАЛГАН СКЛЕРОЗ

АМИКСИН ҳақида маълумотни "АФСОНАК-63"ХФдан олишингиз мумкин. Ўзбекистон, Тошкент ш., Лутфий кўч., 94. Тел.: (99871) 173-05-22, 173-05-44

АМИКСИН препарати 125 мг. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг дори воситалари ва тиббий техника сифатини назорат қилиш Бош бошқармаси томонидан Б-250-95 № 13298 рақами билан 17.07.98 йилда рўйхатга олинган.

1994

Футбол: олий лига

БИР ЎЙИНДА ТЎҚҚИЗ ТЎП

Ўтган шанба куни футбол бўйича мамлакат чемпионати олий лига жамоалари навбатдаги тур ўйинларини ўтказишди. Унда қуйидаги натижалар қайд этилди: «Хоразм»-«Самарқанд» 1:1, «Насаф»-«Металлург» 2:1, «Зарафшон»-«Пахтакор» 2:2, «Андижон»-«Нефтчи» 1:1, «Дўстлик»-«Темирйўлчи» 7:2, «Трактор»-«Янгиер» 2:0, «Бухоро»-«Сўғдиёна» 1:0, «Сурхон»-«Навбаҳор» 1:0.

Турнир жадвалини «Дўстлик» ва «Самарқанд» жамоалари бошқариб боришмоқда. Тўплар нисбатига кўра, Рустам Мирсодиқов шогирдлари биринчи, самарқандликлар эса иккинчи поғонани банд этишган. Тўпурарлар баҳсида Ойбек Усмонхўжаев («Дўстлик») ягона пешқадам бўлиб турибди.

Навбатдаги тур ўйинлари 21 август куни бўлиб ўтади.

Озод БЕК, «Халқ сўзи» мухбири.

Подшипниклар бўйича минтақавий Агентлик

«АНДИЖОНЭЛЕКТРОДВИГАТЕЛЬ» ОАЖ расмий вакили

ишлаб чиқарувчи корхона нархлари бўйича, кенг ассортиментда, жумладан, сериялари 13516 дан - 13540 гача, 13614 дан - 13656 гача бўлган

ПОДШИПНИКЛАРНИ

шунингдек,

ЭЛЕКТРОДВИГАТЕЛЛАРНИ

сотади.

Тел./факс: 152-15-55.
E-mail:tapp@e-pool.eanetways.com.

®/1984

КОРХОНА РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ТАШКИЛОТ ТАКЛИФ ЭТАДИ:

сув иситиш ва буғ қозонларини таъмирлаш;

қозонхоналарни қуриш ва ускуналарни созлаш ишларини бажариш;

ШУНИНГДЕК,

қозонлар ва қозонхоналар учун жиҳозлар етказиб бериш.

Тел: (372) 137-49-08, 30-44-28, 30-37-15.

II@1956

Ўзбекистон Республикаси Президенти девони жамоаси девоннинг масъул ходими А. Мираҳмедовга отаси

Абдулазиз МИРАҲМЕДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ЎзР ФА Ҳабиб Абдуллаев номидаги Геология ва геофизика институти жамоаси институт катта илмий ходими Шоира Пайзиевага волидаси

ЛУТФИХОН аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: М. Егоров (масъул котиб — «Народное слово»), А. Жабборов, С. Зинин, М. Миралимов, С. Муҳиддинов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Пак, М. Сафаров, Р. Фарҳодий, И.Худоёров, И. Шоғуломов, Ў. Ҳошимов.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Хатлар бўлими 136-29-89; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0640, 23709 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган.
Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.
Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — Қ. Эшматов.
Навбатчи — М. Холматова,
Мусаҳҳиҳ — А. Эшқулов.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди: 22.30 1 2 3 4 5 6